

Lagrådsremiss

Avskaffat krav på bevarande av räkenskapsinformation i original

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 18 januari 2024

Gunnar Strömmer

Fredrik Zanetti
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att kravet på att ursprungligt räkenskapsmaterial ska bevaras under viss tid tas bort. Det innebär att räkenskapsmaterial som kommer in till eller upprättas av ett företag i pappersform inte ska behöva bevaras om det digitaliseras. Förslaget medför tidsmässiga och ekonomiska besparingar för många företag, framför allt eftersom de slipper hantera stora mängder pappersmaterial under lång tid.

Dessutom föreslås en modernisering av regeln om s.k. kombiuppdrag. Ett sådant uppdrag innebär att ett företag anlitar samma revisionsbyrå både för biträde vid bokföringen och för revision. Den nuvarande regleringen är svårtillämpad i en modern kontext och den föreslagna moderniseringen leder till att företagen får lättare att anlita en revisor och samtidigt använda de bästa tekniska lösningarna för sin bokföring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)	9
2.3	Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	14
2.4	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	16
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning	19
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	22
3	Ärendet och dess beredning	24
4	Förenklingar vid bevarande av räkenskapsinformation	24
4.1	Räkenskapsinformation ska inte behöva bevaras i den ursprungliga formen	24
4.2	Reglerna om bevarande av räkenskapsinformation ska moderniseras	29
4.3	Företag med flera bokföringar ska bevara dem på ett sätt som möjliggör en överblick	31
4.4	Närliggande lagstiftning ska anpassas till ändringarna i bokföringslagen	31
5	Modernare regler om revisorns oberoende vid kombiuppdrag	32
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	34
7	Konsekvenser	35
7.1	Ändringarna i reglerna om bevarande av räkenskapsinformation	35
7.2	Ändringarna i reglerna om revisorns oberoende vid kombiuppdrag	37
8	Författningskommentar	38
8.1	Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	38
8.2	Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)	40
8.3	Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	46
8.4	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	48
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning	49
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	51

Bilaga 1	Sammanfattning av förslagen i del 2 och 3 i betänkandet Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60)	53
Bilaga 2	Lagförslagen i betänkandet i nu aktuella delar	56
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	74

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220),
2. lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
3. lag om ändring i revisionslagen (1999:1079),
4. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
5. lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning,
6. lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs i fråga om stiftelselagen (1994:1220)¹
dels att nuvarande 3 kap. 3 § ska betecknas 3 kap. 4 §,
dels att 3 kap. 2 § och 4 kap. 6 § ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 3 kap. 3 § ska sättas närmast före 3 kap. 4 §,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §²

Stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) ska fortlöpande föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Det ska finnas verifikationer för in- och utbetalningar. En stiftelse som har sin förmögenhet gemensamt placerad med en annan stiftelses förmögenhet, får beträffande den gemensamt placerade förmögenheten ha räkenskaper som är gemensamma med den andra stiftelsen.

Räkenskaperna ska avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår. Av sammanställningen ska framgå tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även anges värdet av stiftelsens tillgångar vid räkenskapsårets slut.

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Efter särskilt föreläggande av tillsynsmyndigheten ska en kopia av den sammanställning som anges

En kopia av sammanställningen ska efter föreläggande av tillsynsmyndigheten ges in dit. Ett före-

¹ Senaste lydelse av 3 kap. 3 § 1999:1106.

² Senaste lydelse 2010:1511.

i andra stycket ges in dit. Sådant föreläggande ska utfärdas när någon begär det. Beslut om föreläggande får förenas med vite. Fråga om utdömande av vite prövas av tillsynsmyndigheten.

läggande ska utfärdas när någon begär det.

Ett föreläggande får förenas med vite. En fråga om att döma ut vite prövas av tillsynsmyndigheten.

3 §

De pappershandlingar och elektroniska handlingar som används av stiftelser som inte är bokföringskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ett ordnat skick och på ett betryggande och överskådligt sätt.

4 kap.

6 §³

Den får inte vara revisor som

En person får inte vara revisor om han eller hon

1. är stiftelsens stiftare eller förvaltare,
2. ensam eller tillsammans med andra företräder stiftelsen enligt 2 kap. 16 eller 23 § eller företräder förvaltaren eller, om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget,
3. ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller, om dotterföretaget är ett handelsbolag, är bolagsman i företaget,
4. biträder vid förandet av *stiftelsens* räkenskaper eller vid *stiftelsens förmögenhetsförvaltning* eller stiftelsens kontroll däröver,
4. biträder *stiftelsen* vid *bokföringen*, förandet av räkenskaper eller *förmögenhetsförvaltningen* eller vid stiftelsens kontroll däröver,
5. är anställd hos eller på annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till stiftelsen eller till förvaltaren eller till någon annan som avses i 1–4,
6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *grundbokföringen* eller förandet av räkenskaper enligt
6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *bokföringen*, förandet av räkenskaper eller *förmögenhets-*

3 kap. 2 § eller vid stiftelsens för-
mögenhetsförvaltning eller stiftel-
sens kontroll däröver,

7. är gift eller sambo med eller är
syskon eller släkting i rätt upp- eller
nedstigande led till en person som
avses i 1–4 eller är besvägrad med
en sådan person i rätt upp- eller
nedstigande led eller så att den ene
är gift med den andres syskon, eller

8. står i låneskuld till stiftelsen
eller förvaltaren eller till ett dotter-
företag till stiftelsen eller till för-
valtaren eller har förpliktelser för
vilka stiftelsen, förvaltaren eller
dotterföretag till stiftelsen eller
förvaltaren har ställt säkerhet.

I fråga om stiftelser som avses i
4 § andra eller tredje stycket gäller,
i stället för bestämmelsen i första
stycket 6, att den inte får vara
revisor som är verksam i samma
företag som den som yrkesmässigt
biträder stiftelsen vid bokföringen
eller förandet av räkenskaper enligt
3 kap. 2 § eller vid stiftelsens för-
mögenhetsförvaltning eller stiftel-
sens kontroll däröver.

I ett dotterföretag får inte den
vara revisor som enligt första eller
andra stycket inte är behörig att
vara revisor i moderstiftelsen.

En revisor får vid revisionen inte
anlita någon som enligt första-
tredje styckena inte är behörig att
vara revisor. Har stiftelsen, stiftar-
en, förvaltaren eller ett dotterföre-
tag någon anställd i sin tjänst med
uppgift att uteslutande eller huvud-
sakligen ha hand om intern revision
eller granskning av liknande slag,
får revisorn dock anlita en sådan

förvaltningen eller vid stiftelsens
kontroll däröver,

7. är gift eller sambo med eller är
syskon eller släkting i rätt upp- eller
nedstigande led till en person som
avses i 1–4,

8. är besvägrad med en person
som avses i 1–4 i rätt upp- eller
nedstigande led eller så att den ene
är gift med den andres syskon, eller

9. står i skuld till stiftelsen eller
förvaltaren eller till ett dotter-
företag till stiftelsen eller till för-
valtaren eller har skyldigheter för
vilka stiftelsen, förvaltaren eller
dotterföretag till stiftelsen eller
förvaltaren har ställt säkerhet.

För andra stiftelser än sådana
som avses i 4 § andra eller tredje
stycket gäller, trots första stycket 6,
att en person som är verksam i sam-
ma företag som den som yrkes-
mässigt biträder stiftelsen vid bok-
föringen eller förandet av räkens-
kaper eller vid stiftelsens kontroll
däröver får vara revisor, om
biträdet avser uppgifter som inte
utgör en del av stiftelsens interna
kontroll och där utrymmet för
bedömningar är begränsat, eller
om biträdet avser avslutandet av
den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller
andra stycket inte får vara revisor i
en moderstiftelse får inte heller
vara revisor i dess dotterföretag.

En revisor får vid revisionen inte
anlita någon som enligt första-
tredje styckena inte får vara
revisor. Har stiftelsen, stiftaren,
förvaltaren eller ett dotterföretag
någon anställd med uppgift att
uteslutande eller huvudsakligen ha
hand om intern revision eller
granskning av liknande slag, får
revisorn dock anlita en sådan

anställd i den utsträckning som det är förenligt med god revisionsred. anställd i den utsträckning som det är förenligt med god revisionsred.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Bestämmelserna i 4 kap. 6 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.
3. För mikroskrift som vid ikraftträdandet används för att bevara räkenskapsinformation gäller 3 kap. 2 § i den äldre lydelsen.

2.2 Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 och 4 §§, 7 kap. 1–7 §§ och rubrikerna närmast före 7 kap. 5 och 7 §§ bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

Ett företag *skall*

Ett företag *ska*

1. löpande bokföra alla affärshändelser enligt *bestämmelserna* i 5 kap. 1–5 §§,

1. löpande bokföra alla affärshändelser enligt 5 kap. 1–5 §§,

2. se till att det finns verifikationer enligt 5 kap. 6–9 §§ för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik enligt 5 kap. 11 §,

3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 7 kap. 1 § 1 eller 2,

3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 7 kap. 1 § 1,

4. upprätta en balansräkning enligt 3 §, och

5. avsluta den löpande bokföringen enligt *bestämmelserna* i 6 kap.

5. avsluta den löpande bokföringen enligt 6 kap.

4 §

Om ett företag bedriver flera verksamheter, *skall* det ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter.

Om ett företag bedriver flera verksamheter, *ska* det ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter.

Trots *bestämmelsen* i första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. *Företag* som avses i 6 kap. 1 § *skall* i så fall löpande *arkivera* uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på *en gemensam plats*. Om företaget bedriver verksamhet på egen hand, *skall arkiveringen ske* i anslutning till

Trots första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. *Ett företag* som avses i 6 kap. 1 § *ska* i så fall löpande *bevara* uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på *ett sätt som möjliggör en överblick av den samlade verksamhetens ställning och resultat*. Om företaget bedriver

¹ Senaste lydelse 2006:874.

bokföringen för en sådan verksamhet.

verksamhet på egen hand, *ska uppgifterna bevaras* i anslutning till bokföringen för en sådan verksamhet.

7 kap.

1 §

Räkenskapsinformation *skall* bevaras i

1. vanlig läsbar form (*dokument*),

2. *mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel, eller*

3. annan form som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas *endast med tekniskt hjälpmedel (maskinläsbart medium)* och som genom omedelbar utskrift kan tas fram i *sådan form som avses i 1 eller 2.*

Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan *skall* bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget. *Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat skall bevaras i det skick materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.*

Räkenskapsinformation *ska* bevaras i

1. vanlig läsbar form (*pappershandling*), *eller*

2. *en annan form som endast med tekniska hjälpmedel* kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (*elektronisk handling*) och som kan tas fram i *en pappershandling genom en omedelbar utskrift.*

Pappershandlingar med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan *eller som företaget självt har upprättat ska* bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget *respektive fick* när räkenskapsinformationen sammanställdes av företaget.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan eller som företaget självt har upprättat ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom till företaget *respektive fick* när räkenskapsinformationen sammanställdes av företaget.

2 §²

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till

De pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till

med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 1 § första stycket 1 eller 2* ska hållas tillgängliga i Sverige under hela *den tid som anges i första stycket*.

och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades (*bevarandetid*). De ska förvaras i Sverige, i ett ordnat skick och på *ett* betryggande och överskådligt sätt.

Den utrustning och *de* system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *en pappershandling* ska hållas tillgängliga i Sverige under hela *bevarandetiden*.

3 §

Om det finns särskilda skäl och är förenligt med god redovisningssed, får *ett dokument* som innefattar en verifikation, trots *bestämmelserna i 2 §*, tillfälligt förvaras utomlands.

Om det finns särskilda skäl och är förenligt med god redovisningssed, får *en pappershandling* som innefattar en verifikation, trots 2 §, tillfälligt förvaras utomlands.

3 a §³

Trots *bestämmelserna i 2 §* får ett företag förvara *maskinläsbara medier* och hålla *maskinutrustning* och *system* tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

Trots 2 § får ett företag förvara *elektroniska handlingar* och hålla *utrustningen* och *systemen* tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

1. platsen för förvaring och varje Skatteverket eller, när det gäller ändring av denna plats anmäls till företaget som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,

företag som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,

2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under *arkiverings-tiden*, och

2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under *bevarandetid*, och

3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i *sådan form som avses i 1 § 1 eller 2*.

3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i *en pappershandling*.

Första stycket gäller också förvaring i ett land utanför Europeiska unionen med vilket det finns rättsliga instrument om ömsesidigt bistånd med en räckvidd som är likartad med de som föreskrivs i

– rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder, i den ursprungliga lydelsen,

³ Senaste lydelse 2015:821.

– rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG, i lydelsen enligt rådets direktiv 2014/107/EU, och

– rådets förordning (EU) nr 904/2010 av den 7 oktober 2010 om administrativt samarbete och kampen mot mervärdesskattebedrägeri, i lydelsen enligt rådets förordning (EU) nr 517/2013.

4 §⁴

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar *maskinläsbara medier* utomlands även om förutsättningarna enligt 3 a § inte *föreligger*. I sådana fall får *maskinutrustning* och system som avses i 2 § andra stycket hållas tillgängliga i samma land. Tillståndet får förenas med villkor och begränsas till viss tid.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar *elektroniska handlingar* utomlands även om förutsättningarna enligt 3 a § inte *är uppfyllda*. I sådana fall får *den utrustning och de system* som avses i 2 § andra stycket hållas tillgängliga i samma land. Tillståndet får förenas med villkor och begränsas till viss tid.

Förvaring av dokument m.m. som hör till en verksamhet utomlands⁵

Förvaring av handlingar, utrustning och system som hör till en verksamhet utomlands

5 §⁶

Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte *dokument, mikroskrift, maskinläsbara medier, utrustning och system* som avser verksamhet som företaget bedriver genom ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning, om företaget är bokföringsskyldigt i det andra landet.

Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte *pappershandlingar, elektroniska handlingar, utrustning och system* som avser verksamhet som företaget bedriver genom ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning, om företaget är bokföringsskyldigt i det andra landet.

6 §⁷

Ett företag får förstöra *sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 1 §*, om räkenskapsinformationen *på ett betryggande sätt* överförs till *något annat sådant material*. Om *materialet är sådant som avses i 1 § andra stycket*, får det dock för-

Ett företag får förstöra *pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation*, om räkenskapsinformationen överförs till *en annan pappershandling eller elektronisk handling*. *Handlingarna får dock endast förstöras om över-*

⁴ Senaste lydelse 2003:1135.

⁵ Senaste lydelse 2017:437.

⁶ Senaste lydelse 2017:437.

⁷ Senaste lydelse 2010:1514.

störas först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades.

föringen med hänsyn till tekniska metoder, organisatoriska åtgärder och övriga omständigheter inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

När räkenskapsinformation får förstöras

Tillstånd att förstöra räkenskapsinformation

7 §⁸

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket för visst fall tillåta att dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av den tid som anges i 2 §.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstöras förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt.

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av bevarandetiden.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstöras förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Handlingarna får dock förstöras om informationen bevaras på annat sätt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift får fortsatt bevaras i den formen.

⁸ Senaste lydelse 2005:591.

2.3 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 17 § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den får inte vara revisor som

1. är ägare till eller delägare i företaget eller annat företag i samma koncern,

2. ingår i företagsledningen för företaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *företagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller företagets kontroll däröver,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till företaget eller någon som avses *under* 1 eller 2,

4. är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller företagets kontroll däröver,

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses *under* 1 eller 2 *eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller*

6. står i *låneskuld* till företaget eller ett annat företag i samma koncern eller har en *förpliktelse* som ett sådant företag har ställt säkerhet för.

Föreslagen lydelse

17 §¹

En person får inte vara revisor om han eller hon

1. är ägare till eller delägare i företaget eller *ett* annat företag i samma koncern,

2. ingår i företagsledningen för företaget eller dess dotterföretag eller biträder *företaget* vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* företagets kontroll däröver,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till företaget eller någon som avses *i* 1 eller 2,

4. är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *bokföringen* eller medelsförvaltningen eller *vid* företagets kontroll däröver,

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses *i* 1 eller 2,

6. är besvägrad med en person som avses i 1 eller 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

7. står i *skuld* till företaget eller ett annat företag i samma koncern eller har en *skyldighet* som ett sådant företag har ställt säkerhet för.

I fråga om företag som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor gäller, i stället för bestämmelsen i första stycket 4, att den inte får vara revisor som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller företagets kontroll däröver.

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i ett moderföretag får inte vara revisor i dess dotterföretag.

För andra företag än sådana som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid bokföringen eller vid företagets kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av företagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i ett moderföretag får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

2.4 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 17 § och 10 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

17 §¹

Den får inte vara revisor som

En person får inte vara revisor om han eller hon

1. äger aktie i bolaget eller annat bolag i samma koncern,

1. äger aktie i bolaget eller ett annat bolag i samma koncern,

2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *bolagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller bolagets kontroll däröver,

2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder *bolaget* vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* bolagets kontroll däröver,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,

4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver,

4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller medelsförvaltningen eller *vid* bolagets kontroll däröver,

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,

6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

7. står i *låneskuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *förpliktelse* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

7. står i *skuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *skyldighet* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

I fråga om aktiebolag som avses i 13 eller 14 § gäller, i stället för bestämmelsen i första stycket 4, att den inte får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver.

För andra aktiebolag än sådana som avses i 13 eller 14 § gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller vid bolagets kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av bolagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat,

eller om *bitrådet avser avslutandet av den löpande bokföringen.*

Den som enligt första eller andra stycket inte är *behörig* att vara revisor i ett moderbolag får inte heller vara revisor i dess dotterbolag.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i ett moderbolag får inte heller vara revisor i dess dotterbolag.

10 kap.

10 §²

Den får inte vara lekmannarevisor som

1. äger aktie i bolaget eller annat bolag i samma koncern,

2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *bolagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller bolagets kontroll däröver,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,

4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *grundbokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller bolagets kontroll däröver,

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,

6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

7. står i *låneskuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *förpliktelse* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

I fråga om aktiebolag som avses i 9 kap. 13 eller 14 § gäller, i stället för bestämmelsen i första stycket 4, att den inte får vara lekmannarevisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver.

En person får inte vara lekmannarevisor om han eller hon

1. äger aktie i bolaget eller ett annat bolag i samma koncern,

2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder *bolaget vid bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* bolagets kontroll däröver,

4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* bolagets kontroll däröver,

4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* bolagets kontroll däröver,

7. står i *skuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *skyldighet* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

För andra aktiebolag än sådana som avses i 9 kap. 13 eller 14 § gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller vid bolagets kontroll däröver får vara revisor, om bitrådet avser uppgifter som inte utgör en del av bolagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om bitrådet avser

² Senaste lydelse 2006:399.

avslutandet av den löpande bokföringen.

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara lekmannarevisor i ett moderbolag får inte heller vara lekmannarevisor i dess dotterbolag.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara lekmannarevisor i ett moderbolag får inte heller vara lekmannarevisor i dess dotterbolag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 12–15 §§ lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

12 §¹

Räkenskapsinformation ska bevaras i

1. vanlig läsbar form (*dokument*),
2. *mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel, eller*

3. annan form som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas *endast med ett tekniskt hjälpmedel (maskinläsbart medium) och som genom omedelbar utskrift kan tas fram i sådan form som avses i 1 eller 2.*

Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan ska bevaras i det skick som materialet hade när det kom till kommunen eller regionen. Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som kommuner eller regioner själva har upprättat ska bevaras i det skick som materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

1. vanlig läsbar form (*pappershandling*), *eller*

2. *en annan form som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (elektronisk handling) och som kan tas fram i en pappershandling genom en omedelbar utskrift.*

Pappershandlingar med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan eller som kommunen eller regionen själv har upprättat ska bevaras i det skick materialet hade när det kom till kommunen eller regionen respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av kommunen eller regionen.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan eller som kommunen eller regionen själv har upprättat ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom till kommunen eller regionen respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av kommunen eller regionen.

¹ Senaste lydelse 2019:986.

13 §

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska minst bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret. De ska både före och efter bokföringen förvaras ordnade och på ett betryggande och överskådligt sätt.

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 12 § första stycket 1 eller 2* ska hållas tillgängliga under hela *den tid som anges i första stycket*.

De pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska minst bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret (*bevarandetid*). De ska både före och efter bokföringen förvaras ordnade och på ett betryggande och överskådligt sätt.

Den utrustning och de system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *en pappershandling* ska hållas tillgängliga under hela *bevarandetiden*.

14 §²

En kommun eller en region får förstöra *sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 12 §*, om räkenskapsinformationen *på ett betryggande sätt* överförs till *något annat sådant material*. Om materialet är *sådant som avses i 12 § andra stycket*, får det dock förstöras *först från och med det fjärde året efter utgången av räkenskapsåret*.

En kommun eller en region får förstöra *pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation*, om räkenskapsinformationen överförs till *en annan pappershandling eller elektronisk handling*. Handlingarna får dock endast förstöras om överföringen med hänsyn till tekniska metoder, organisatoriska åtgärder och övriga omständigheter inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

15 §³

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att *dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier* som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av *den tid som anges i 13 §*.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får kommunen eller regionen inte förstöra *dokument, mikroskrift eller maskin-*

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att *pappershandlingar och elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av *bevarandetiden*.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får kommunen eller regionen inte förstöra *pappershandlingar eller elektron-*

² Senaste lydelse 2019:986.

³ Senaste lydelse 2019:986.

läsbara medier som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. förrän tidigast fem år efter utgången av räkenskapsåret. *Förstöring* får dock *ske* om informationen bevaras på annat sätt.

iska handlingar som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. förrän tidigast fem år efter utgången av räkenskapsåret. *Handlingarna* får dock *förstöras* om informationen bevaras på annat sätt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift får fortsatt bevaras i den formen.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 19 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

19 §

En person får inte vara revisor om han eller hon

1. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder vid *föreningens bokföring* eller *medelsförvaltning* eller vid föreningens kontroll *över bokföringen eller medelsförvaltningen*,

2. är anställd hos eller på något annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses i 1,

3. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller vid föreningens kontroll *över grundbokföringen eller medelsförvaltningen*,

4. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1,

5. är besvägrad med en person som avses i 1 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. utöver det som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i skuld till denna eller något annat företag i samma koncern eller har en skyldighet som föreningen eller ett sådant företag har ställt säkerhet för.

För ekonomiska föreningar som avses i 14, 15 eller 53 § gäller, *i stället för* första stycket 3, att *den inte får vara revisor* som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid bokföringen *eller medelsförvaltningen* eller vid föreningens kontroll *över bokföringen eller medelsförvaltningen*.

1. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder *föreningen* vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller vid föreningens kontroll *däröver*,

2. är anställd hos eller på något annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses i 1,

3. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *bokföringen* eller medelsförvaltningen eller vid föreningens kontroll *däröver*,

4. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1,

5. är besvägrad med en person som avses i 1 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. utöver det som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i skuld till denna eller något annat företag i samma koncern eller har en skyldighet som föreningen eller ett sådant företag har ställt säkerhet för.

För *andra* ekonomiska föreningar *än sådana* som avses i 14, 15 eller 53 § gäller, *trots* första stycket 3, att *en person* som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid bokföringen eller vid föreningens kontroll *däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av föreningens interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen*.

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i en moderförening får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i en moderförening får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Lagen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen gav i april 2020 en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå vissa åtgärder som förenklar och moderniserar bokföringslagens regler om bevarande av räkenskapsinformation, se över revisorns oberoende vid s.k. kombiuppdrag samt utreda och lämna förslag till förenklingar av regelverk som är betungande för mikroföretag. Utredningen överlämnade i juni 2021 slutbetänkandet *Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen* (SOU 2021:60). En sammanfattning av utredningens förslag i de delar som avser bevarande av räkenskapsinformation och revisorns oberoende vid kombiuppdrag (Del 2 och 3 i betänkandet) finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag i dessa delar finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i lagstiftningsärendet (KN2023/00386 och Ju2023/00127).

I lagrådsremissen behandlas de förslag i betänkandet som avser bevarande av räkenskapsinformation och revisorns oberoende vid kombiuppdrag. Övriga förslag i betänkandet bereds vidare i Regeringskansliet.

4 Förenklingar vid bevarande av räkenskapsinformation

4.1 Räkenskapsinformation ska inte behöva bevaras i den ursprungliga formen

Regeringens förslag: Kravet på att räkenskapsinformation som ett företag har tagit emot eller upprättat självt ska bevaras i ursprunglig form under viss tid ska tas bort. Den ursprungliga formen, som exempelvis ett papperskvitto, ska inte behöva bevaras om räkenskapsinformationen överförs till en annan form och överföringen med hänsyn till tekniska metoder, organisatoriska åtgärder och övriga omständigheter inte innebär någon risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte en specificering av vilka omständigheter som ska vara avgörande för bedömningen av om en överföring sker utan risk för att räkenskapsinformation förändras eller försvinner.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna, bl.a. *Bokföringsnämnden*, *Bolagsverket*, *FAR*, *Finansinspektionen*, *Föreningen Stiftelser i Samverkan*, *Företagarna*, *SRF konsulterna* och *Svenskt Näringsliv*, tillstyrker förslagen och anför bl.a. att de utgör en välkommen modernisering av bokföringslagen och anpassning till dagens tekniska förutsättningar.

Ekobrottsmyndigheten och *Åklagarmyndigheten* framhåller att det i vissa brottsutredningar skulle kunna uppstå betydande bevisvärigheter

om kravet på bevarande av ursprungligt räkenskapsmaterial tas bort, även om denna form av bevisföring i takt med den tekniska utvecklingen får allt mindre betydelse. *Skatteverket* uttrycker förståelse för att företag behöver en möjlighet att förstöra dokument och elektroniska handlingar efter en överföring av räkenskapsinformationen och invänder inte mot förslaget, men anser att det bör förtydligas vilka omständigheter företagen ska beakta när överföringen utförs. Även Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten anser att ett sådant förtydligande bör ske.

Ekobrottsmyndigheten anför att om det nuvarande kravet på bevarande av räkenskapsinformation i sin ursprungliga form tas bort så bör materialet inte få förstöras förrän bokföring har skett. Några remissinstanser, *Svenskt Näringsliv*, *Företagarna* och *Rådet för finansiell rapportering*, anser däremot att det inte bör finnas något sådant krav eftersom det skulle innebära en väsentlig begränsning av de möjliga effektivitetsvinsterna med den föreslagna ändringen. De påpekar också att ett sådant krav skulle vara svårt att införa eftersom det i praktiken skulle innebära att det i lag eller förordning måste fastställas en specifik tidpunkt för när en affärshändelse är bokförd enligt god redovisningssed.

Uppsala universitet, som tillstyrker förslagen, framhåller att räkenskapsinformation i de flesta fall kan överföras på ett tryggt sätt. De företag som av någon anledning vill undanhålla räkenskapsinformation för myndigheter och andra hindras enligt universitetet inte av den nuvarande fyraårskarensen.

Skatteverket anser att det i förarbetena bör förtydligas att den arbetsordning eller process som företaget tillämpar vid en överföring av räkenskapsinformation ska finnas beskriven i företagets systemdokumentation.

Skälen för regeringens förslag

Ett företags bokföring och redovisning fyller ett flertal syften

Ett företags redovisning tjänar som underlag för ekonomiska beslut, såväl av ett företag självt som av dess utomstående intressenter. Redovisningen och den bokföring som ligger till grund för redovisningen utgör också underlag för kontroll och uppföljning av ett företags verksamhet. Bokföringen och redovisningen är även central vid utredning av misstankar om ekonomisk brottslighet. Det är alltså viktigt att det utifrån ett företags bokföring går att bedöma dess ekonomiska ställning över tid och granska dess ekonomiska aktiviteter. Detta tillförsäkras bl.a. genom bokföringslagens regler om bokföring och om bevarande av räkenskapsinformation.

De regler som tillförsäkrar tillgång till företagets bokföring och redovisning ska vara effektiva och anpassade efter teknikutvecklingen. Reglerna bör inte förhindra att den moderna teknikens fulla potential utnyttjas av företagen. Reglerna bör inte heller ställa krav på företagen som inte står i proportion till den nytta som de medför. Svenska företag ska vara konkurrenskraftiga och lagstiftningen bör skapa förutsättningar för dem att ligga i framkant i fråga om modern teknik och moderna metoder på bokförings- och redovisningsområdet.

Kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen är betungande

Räkenskapsinformation ska bevaras i sju år (7 kap. 2 § bokföringslagen [1999:1078]). Utgångspunkten enligt den nuvarande ordningen är att inte bara räkenskapsinformationen utan också den ursprungliga informationsbäraren, dvs. det material som informationen ursprungligen upprättades på eller som den kom in till företaget på, ska bevaras under samma tid.

Det är möjligt för företagen att överföra räkenskapsinformationen från det ursprungliga materialet till något annat material, t.ex. genom att digitalisera pappersmaterial. Men även om informationen har överförts ska den ursprungliga formen för bevarande av räkenskapsinformationen bevaras till det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades (7 kap. 6 § bokföringslagen).

Teknikutvecklingen innebär att företagen i allt större utsträckning digitaliserar sin bokföring. Användningen av moderna bokföringsprogram innebär en avsevärd förenkling av arbetet med bokföring och med att ta fram finansiella rapporter. Kravet på bevarande av det ursprungliga materialet innebär att företag parallellt med den digitala bokföringen behöver förvara räkenskapsinformation i pappersform under lång tid. Företag som tar emot exempelvis papperskvitton och pappersfakturer måste bevara dessa, även om räkenskapsinformationen har överförts till elektronisk form.

Kravet på bevarande av räkenskapsinformationen i den ursprungliga formen medför betydande kostnader och olägenheter för företagen. För vissa företag kan det handla om att transportera originalfakturer fram och tillbaka över Sveriges gränser för skanning vid serviceställen i utlandet. Större företag har också, på grund av de volymer det är fråga om, särskilda lösningar för förvaring av materialet. Även för mindre företag utgör kravet på att bevara ursprungligt räkenskapsmaterial en påtaglig belastning. Enligt beräkningar som gjorts i utredningen uppgår företagens samlade kostnader för att uppfylla bevarandekravet till 3,9 miljarder kronor per år.

Kravet på bevarande av ursprungligt räkenskapsmaterial innebär vidare att digitaliseringsmöjligheterna inte helt tas tillvara. Med modern teknik kan all räkenskapsinformation digitaliseras och digitaliseringen av pappersmaterial är nödvändig för att moderna bokföringssystem ska kunna utnyttjas fullt ut.

I närliggande länder, som Danmark, Finland, Norge, Nederländerna och Tyskland, saknas krav på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen. Svenska företag har alltså i detta avseende en konkurrensnackdel i förhållande till företag i dessa länder.

Bruket av pappersoriginal kan visserligen förväntas minska över tid, men det finns anledning att anta att företagen under överskådlig tid kommer vara fortsatt tvungna att ta emot och upprätta, ibland stora mängder, verifikationer i pappersform.

Det finns alltså stora fördelar att vinna för företagen om de inte behöver bevara ursprungligt räkenskapsmaterial i pappersform.

Kravet på bevarande av räkenskapsmaterial i den ursprungliga formen skapar också problem för de, oftast mindre, företag som vill spara sin räkenskapsinformation i pappersform i stället för i elektronisk form. Reglerna om bevarande av den ursprungliga formen för bevarande av

räkenskapsinformation gäller på samma sätt för elektronisk information som för pappersmaterial. Ett företag som får in räkenskapsinformation i elektronisk form måste alltså ha ett system för att bevara materialet elektroniskt, även om företaget normalt har räkenskapsinformationen i pappersform.

Det ska vara möjligt att granska bokföringen i efterhand

Det viktigaste syftet med reglerna om bevarande av räkenskapsinformation är just att informationen bevaras, för att göra framtida granskning möjlig. I stället för att ställa upp krav på att räkenskapsinformationen ska bevaras i en viss form, bör fokus vara på att räkenskapsinformationen bevaras på ett säkert sätt. Om informationen överförs från en form till en annan, t.ex. om den digitaliseras, är det viktigt att överföringen är säker. Med högt ställda krav på överföringen kan räkenskapsinformationen säkerställas under hela bevarandetiden, även om den ursprungliga formen för bevarande av informationen förstörs.

Enligt nuvarande reglering ska en överföring av räkenskapsinformation ske på ett betryggande sätt för att det ska vara tillåtet att förstöra den ursprungliga formen för bevarande efter 4 år. Uttrycket betryggande sätt är något ottydligt. Om bevarandekravet på ursprunglig form avskaffas blir det än viktigare att överföringen sker på ett säkert sätt. Det finns därför anledning att förtydliga vad som gäller för överföringen. Av förarbetena framgår att kravet innebär att överföringen inte får innebära risk för att räkenskapsinformationen förändras (förvanskas) eller förstörs (prop. 1998/99:130 s. 412). Det finns anledning att ange detta direkt i lagtexten.

Som *Skatteverket*, *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* anför finns det också anledning att vid ett avskaffande av kravet på bevarande av det ursprungliga materialet, tydliggöra och belysa de aspekter som är väsentliga i förhållande till risken för att information försvinner eller förändras vid överföringen. Det bör av lagtexten följa att bedömningen av om det finns risk för förstöring eller förändring ska göras med hänsyn till bl.a. tekniska metoder och organisatoriska åtgärder. En sådan formulering framhåller att företagen måste skapa och upprätthålla tekniska metoder och en organisatorisk struktur som tillförsäkrar en trygg överföring av informationen.

Även om räkenskapsinformationen som sådan bevaras kan annan information som är knuten till det ursprungliga materialet gå förlorad om materialet förstörs. Brottsutredande myndigheter och tillsynsmyndigheter förlorar också möjligheten att granska originalhandlingar för jämförelse med bokföringen. Såväl *Åklagarmyndigheten* som *Ekobrottsmyndigheten* anför att detta i vissa fall kan leda till bevisproblem och noga bör beaktas när ett borttagande av bevarandekravet övervägs.

Som *Uppsala universitet* framhåller hindrar inte den nuvarande regleringen att den som vill undanhålla information också gör det. Originalhandlingarna kan bara bidra till att upptäcka fusk under förutsättning att de inte har manipulerats eller bytts ut. Därtill krävs att det ursprungliga materialet inte har försämrats, vilket är vanligt förekommande när det gäller t.ex. kvitton, där den tryckta texten ofta bleknar bort innan bevarandetiden har gått ut. Nyttan med en jämförelse mot ett pappersoriginal kan alltså i många fall vara begränsad. Genom it-forensiska undersök-

ningar och kontroller med tredje man är det också ofta möjligt att, även utan det ursprungliga materialet, utreda om digitaliserat material har manipulerats. Det har inte heller framförts att bevissvårigheter av denna sort skulle komma att uppstå i någon mer omfattande utsträckning, om kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen tas bort.

Vad gäller information som på något sätt uppkommit genom avtryck på det ursprungliga materialet kommer tillgången till sådan information att minska vid ett avskaffande av kravet på bevarande av detta material. I fråga om pappersmaterial kan det t.ex. vara fråga om fingeravtryck, dna eller själva pappersmaterialets kvalitet. Betydelsen av denna typ av information har emellertid minskat över tid. När det gäller elektronisk information kan det handla om så kallad metadata, dvs. information om informationens struktur m.m. Redan inom ramen för nuvarande regler är det dock tillåtet att konvertera den elektroniska informationen, så länge själva räkenskapsinformationen bevaras. Metadata och annan tilläggsinformation kan då förstöras.

Det kan vidare konstateras att Finland och Danmark inte har något uttryckligt krav på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen, medan i Norge pappersoriginal bara behöver bevaras till dess att det elektroniska material som informationen har förts över till har säkerhetskopierats. Enligt uppgifter till utredningen har inga större problem uppmärksammats till följd av att det saknas krav på bevarande av det ursprungliga materialet i dessa länder. I en del fall, anförs det, är det svårare att upptäcka förändringar i originalhandlingen än i den elektroniska versionen eftersom det i det senare fallet uppstår digitala spår.

Mot denna bakgrund, och med förtydligade krav på överföringar av räkenskapsinformation, bör möjligheterna att beivra brott och genomföra andra kontroller av bokföringen i efterhand i allt väsentligt kunna bibehållas om kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen tas bort. Ett avskaffande av bevarandekravet kan inte väntas få annat än mycket begränsad betydelse för såväl möjligheten att manipulera räkenskapsinformationen som för möjligheten att kontrollera förekomsten av fel i densamma.

Ekobrottsmyndigheten anser att det bör krävas att räkenskapsinformationen bevaras i den ursprungliga formen fram till dess att bokföring har skett, för det fall nuvarande krav på bevarande av materialet tas bort. Syftet med en sådan regel skulle vara att säkerställa att de uppgifter som finns i originalhandlingarna faktiskt dokumenteras korrekt i företagets bokföring. Som bl.a. *Svenskt Näringsliv* framhåller skulle en sådan regel dock, i vart fall delvis, förta syftet med att avskaffa kravet. Den slutliga bokföringen kan ibland ske en inte obetydlig tid efter det att räkenskapsinformationen har kommit in till eller upprättats av företaget. Ett krav på bevarande fram till dess att bokföringen är gjord skulle alltså kunna innebära att det blir nödvändigt med fortsatt hantering av en stor mängd fysiskt räkenskapsmaterial under viss tid. Om den ursprungliga formen skulle få förstöras direkt efter att bokföring har skett skulle också den praktiska betydelsen av ett krav på bevarande fram till denna punkt vara begränsad. Vid en kontroll av bokföringen i efterhand skulle det ursprungliga materialet ändå kunna vara förstört. Enligt regeringens mening bör det därför inte införas

ett krav på att räkenskapsinformationens ursprungliga form ska bevaras till dess att bokföring har skett.

Kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen ska tas bort

Sammantaget anser regeringen att det inte finns några starkt vägande skäl mot att helt avskaffa kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen under viss tid. Med hänsyn till de stora vinster som ett avskaffande kan väntas innebära, bör kravet tas bort.

Företagen bör så långt som möjligt själva få välja vilken teknisk lösning de vill använda för sin bokföring. Bevarandekravet bör därför avskaffas för alla former av räkenskapsinformation. Såväl ursprungligt pappersmaterial som ursprungligt elektroniskt material bör bara behöva bevaras till dess att en säker överföring av informationen har skett.

De nu gällande reglerna om hur räkenskapsinformation i sin ursprungliga form ska bevaras, vilka med regeringens förslag kommer att gälla fram till dess att en överföring sker, är inte anpassade till räkenskapsinformation som bevaras elektroniskt. Det bör därför införas ett krav på att räkenskapsinformation som bevaras elektroniskt som utgångspunkt ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom till eller fick när de upprättades av företaget. Nuvarande regler bör fortsätta att gälla för räkenskapsinformation som bevaras på papper.

4.2 Reglerna om bevarande av räkenskapsinformation ska moderniseras

Regeringens förslag: Bokföringslagens kapitel om bevarande av räkenskapsinformation ska moderniseras. "Maskinläsbart medium" ska ersättas med "elektronisk handling". Mikroskrift som bevarandeform ska tas bort. "Dokument" ska ersättas med "pappershandling" och "maskinutrustning" ska ersättas med "utrustning".

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att mikroskrift utmönstras ur lagtexten men att den bevarandeformen ska inordnas under vad som avses med elektronisk handling. Utredningen föreslår inte att ordet dokument ska bytas ut.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har ingen invändning mot förslagen.

Bokföringsnämnden, Rådet för finansiell rapportering och Riksarkivet anför att mikroskrift inte passar in under benämningen elektroniska handlingar eller det regelverk som föreslås för sådana handlingar. *Uppsala universitet* delar den bedömningen men framhåller samtidigt att utredningens förslag i den delen inte medför några problem eftersom det är ovanligt att arkivering sker med användande av mikroskrift. Bokföringsnämnden är, liksom bl.a. *Myndigheten för digital förvaltning*, positivt till att mikroskrift utmönstras ur lagen. *Svenskt Näringsliv* anför att "upptagning" bör användas i stället för "elektronisk handling", och att "elektronisk handling" får en för bred innebörd med förslaget.

SRF konsulterna anser att det ord som används för bevarande i vanlig läsbar form, ”dokument”, kan bytas ut mot ”pappersdokument” eller ”dokument i pappersform” för att ytterligare underlätta läsningen.

Svenskt Näringsliv framhåller att kravet på att materialet omedelbart ska kunna tas fram i vanlig läsbar form är svårt att följa, och att det bör räcka med att det kan tas fram utan obefogat dröjsmål. Rådet för finansiell rapportering instämmer i detta.

Skälen för regeringens förslag: Uttrycket maskinläsbart medium används i bokföringslagen för bevarandeformer som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med ett tekniskt hjälpmedel. Det som avses är elektroniskt lagrad information. Uttrycket maskinläsbart medium är ålderdomligt och för tanken till ett fysiskt lagringsmedium, som en hård-disk eller ett USB-minne. Elektronisk räkenskapsinformation kommer i dag normalt in till ett företag genom en direkt elektronisk överföring. Det uttryck som används i lagen bör täcka alla former av elektroniskt lagrad information, oavsett hur den förvaras. Uttrycket bör mot denna bakgrund bytas ut.

I stället bör uttrycket elektronisk handling användas för räkenskapsinformation som lagras elektroniskt. Uttrycket fångar på ett bra sätt det som avses. Uttrycket används också i andra sammanhang med i huvudsak samma innebörd, bl.a. i Riksarkivets föreskrifter med avseende på upptagningar för automatiserad behandling enligt tryckfrihetsförordningen. Räkenskapsinformation som bevaras elektroniskt har många likheter med sådana upptagningar. Upptagningar enligt tryckfrihetsförordningen avgränsas till sitt informationsinnehåll, och inte till en fysisk bärare. Detsamma bör gälla för elektroniskt bevarad räkenskapsinformation.

Som både utredningen och flera remissinstanser framför är det mycket ovanligt att räkenskapsinformation bevaras i mikroskrift, och det har inte framkommit att det finns ett fortsatt behov av att bevara räkenskapsinformation i denna form. Flera remissinstanser anför också att uttrycket elektronisk handling får en för vid innebörd om mikroskrift – så som utredningen föreslår – ska omfattas av det. Det finns anledning att instämma i detta. Mot den bakgrunden finns det inte längre anledning att uppta mikroskrift bland de tillåtna formerna för bevarande av räkenskapsinformation. Som regeringen återkommer till bör dock räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift även fortsättningsvis kunna bevaras i den formen.

I bokföringslagen används ordet dokument för räkenskapsinformation som bevaras i vanlig läsbar form, dvs. på papper. Som *SRF konsulterna* anför bör uttrycket bytas ut, i syfte att närma det till elektronisk handling. I stället bör ordet pappershandling användas. Definitionen bör inte ändras.

Ordet maskinutrustning används i bokföringslagen för den utrustning som ska användas för att avläsa elektroniskt lagrad information. Ordet har en sådan ålderdomlig klang att det bör bytas ut. Det bör ersättas med den mer neutrala termen utrustning.

4.3 Företag med flera bokföringar ska bevara dem på ett sätt som möjliggör en överblick

Regeringens förslag: Företag som har separata bokföringar för enskilda verksamheter ska inte behöva arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på samma plats. Det ska vara tillräckligt att uppgifterna bevaras på ett sätt som möjliggör en överblick av den samlade verksamheten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Företag som bedriver flera verksamheter ska som huvudregel ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter. Om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed får företaget i stället ha en bokföring för varje enskild verksamhet. Företag som ska avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning ska i dessa fall löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på en gemensam plats (4 kap. 4 § bokföringslagen).

Syftet med att uppgifterna ska arkiveras på en gemensam plats är att det fortlöpande ska vara möjligt att utan besvär få underlag för att bedöma den bokföringsskyldiges samlade verksamhet (se prop. 1998/99:130 s. 389). Med hänsyn till den tekniska utvecklingen är det inte längre nödvändigt att uppgifterna bevaras på en gemensam plats för att uppnå detta syfte. Det kan t.ex. räcka med att det på elektronisk väg går att ta del av bokföringen samlat. Bestämmelsen bör öppna för alternativa lösningar så länge syftet uppnås. Det bör därför i stället anges att uppgifterna ska bevaras på ett sätt som möjliggör en överblick av den samlade verksamhetens ställning och resultat.

4.4 Närliggande lagstiftning ska anpassas till ändringarna i bokföringslagen

Regeringens förslag: Stiftelselagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning ska anpassas till ändringarna i bokföringslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning finns bestämmelser som i princip motsvarar bokföringslagens bestämmelser om bevarande av räkenskapsinformation. Det finns ingen anledning till att dessa regler ska vara utformade på något annat sätt än reglerna i bokföringslagen.

I stiftelselagen (1994:1220) finns bestämmelser om räkenskaper som ska föras av de stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen. I dessa bestämmelser används uttrycken maskinläsbara medier, dokument och mikroskrift. Av samma skäl som gäller för bokföringslagen bör uttrycket maskinläsbara medier ersättas med elektroniska handlingar,

dokument ersättas med pappershandlingar och mikroskrift tas bort i stiftelselagen.

5 Modernare regler om revisorns oberoende vid kombiuppdrag

Regeringens förslag: Reglerna om kombiuppdrag ska moderniseras. Den som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder ett företag vid bokföringen ska som huvudregel inte få vara revisor för företaget. För mindre företag som inte är noterade på en reglerad marknad ska det finnas ett undantag enligt vilket en sådan person får vara revisor för företaget, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av företagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna, bl.a. Revisorsinspektionen och Svenskt Näringsliv, tillstyrker förslagen eller har inga synpunkter på dem.

FAR tillstyrker förslagen men anser att uttrycket attest bör tydliggöras och att det bör framgå att upplägg med preliminär bokföring ska vara tillåtna.

Skälen för regeringens förslag

Reglerna om kombiuppdrag bör moderniseras

Den som granskar ett företags bokföring ska vara oberoende i förhållande till det företag som granskas. I aktiebolagslagen (2005:551), revisionslagen (1999:1079) och andra associationsrättsliga lagar finns jävsregler för revisorer som syftar till att säkerställa revisorernas oberoende. Det finns också regler om revisorers oberoende i revisorslagen (2001:883).

De associationsrättsliga jävsreglerna innebär bl.a. att den som är ägare eller delägare i ett företag, ingår i företagsledningen, är anställd i företaget eller biträder företaget vid bokföringen inte får vara företagets revisor. Det finns också en regel om att den som arbetar på samma revisionsbyrå som den som yrkesmässigt biträder ett företag vid bokföringen inte får vara revisor för företaget. Detta kallas för byråjäv. Regeln innebär att företag inte kan anlita samma revisionsbyrå för biträde vid bokföringen och för revision.

Företag som är mindre och onoterade får emellertid, under vissa förhållanden, ge samma byrå i uppdrag att biträda vid bokföringen och att genomföra revision. Sådana uppdrag kallas för kombiuppdrag. Detta undantag innebär en klar förenkling för de mindre och onoterade företag som omfattas av det, eftersom de inte behöver vända sig till olika aktörer för biträde vid bokföringen respektive för revision. De kan i stället ge en och samma byrå ett kombiuppdrag.

Reglerna om byråjäv har kritiserats för att ha en omodern utformning och vara svårtillämpade i en modern kontext. Bokföring uppdelas traditionellt i grundbokföring och huvudbokföring. Grundbokföring utgörs då av en lista över affärshändelser och verifikationer i registerordning, medan huvudbokföringen återger affärshändelserna i systematiserad form. Enligt gällande regler får kombiuppdrag ges om bokföringsbiträdet inte omfattar grundbokföring. Syftet är att utesluta bedömningsfrågor från det tillåtna området. Den som inom ramen för ett kombiuppdrag biträder vid bokföringen ska inte ta ställning i frågor som riskerar att bli ifrågasatta vid revisionen. Den tekniska utvecklingen har dock inneburit att det ofta är svårt att skilja grundbokföring och huvudbokföring åt. Merparten av all bokföring sker i dag elektroniskt. Vid elektronisk bokföring genomförs grundbokföring och huvudbokföring inte genom två skilda registreringsmoment. Grundbokföring och huvudbokföring utgör snarare olika presentationsformer som företaget kan ta fram ur de uppgifter som finns registrerade i bokföringssystemet. Uttrycket grundbokföring är därför inte längre lämpligt att använda som skiljelinje mellan tillåtna och otillåtna kombiuppdrag. Reglerna behöver alltså moderniseras och anpassas till den tekniska utvecklingen.

Reglerna för kombiuppdrag ska få en teknikneutral utformning som är lätt att tillämpa

Den nya regleringen bör vara teknikneutral och kunna tillämpas oavsett vilka tekniska lösningar som används vid bokföringen. Den bör också ha en utformning som är tydlig och lätt att tillämpa.

Den nuvarande huvudregeln för byråjäv är att kombiuppdrag aldrig är tillåtna om bokföringsbiträdet avser grundbokföringen. För större och noterade företag gäller en särskild regel enligt vilken inga kombiuppdrag är tillåtna. För att sluta sig till vilka kombiuppdrag som är tillåtna måste reglerna läsas motsatsvis. Huvudregeln bör i stället vara ett generellt förbud mot kombiuppdrag. De regler som ska gälla för företag som är mindre och onoterade kan då utformas som ett undantag som uttryckligen reglerar i vilka fall kombiuppdrag är tillåtna när det gäller sådana företag.

Undantaget bör utformas så att syftet med den nuvarande regleringen, att den som biträder vid bokföringen inte ska ta ställning i frågor som riskerar att bli ifrågasatta vid revisionen, kan uppnås vid bokföring i en modern kontext. Skiljelinjen mellan vilka bokföringsuppgifter som ska vara tillåtna och inte vid kombiuppdrag bör inte formuleras utifrån bokföringens tekniska moment, eftersom utvecklingen då riskerar att göra reglerna föråldrade. Gränsdragningen bör i stället göras utifrån uppgifternas karaktär. Kombiuppdrag bör vara tillåtna om bokföringsbiträdet avser uppgifter där utrymmet för bedömningar är begränsat och som inte utgör en del av företagets interna kontroll. Detta, som utgör kärnan i utredningens förslag, bör enligt regeringen framgå direkt av lagtexten.

I kombiuppdrag ingår normalt att redovisningskonsulten biträder det granskade företaget med upprättandet av årsbokslut eller årsredovisning. Det bör uttryckligen anges i undantaget att sådant biträde inte utesluter kombiuppdrag för företag som är mindre och onoterade.

Samma modernisering bör göras i fråga om lekmannarevisorer enligt aktiebolagslagen liksom för särskilda granskare enligt aktiebolagslagen och lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2024. De nya bestämmelserna om kombiuppdrag ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

Det ska införas övergångsbestämmelser som innebär att räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift även fortsatt kan bevaras i den formen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022 och att de nya bestämmelserna om kombiuppdrag ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022. Utredningen har inga förslag till övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna har inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Förslagen bör träda i kraft så snart som möjligt, dock med hänsyn tagen till att förslagen kan medföra ett visst behov av översyn av allmänna råd och vägledningar. Förslagen bör träda i kraft den 1 juli 2024.

De nya reglerna om byråjäv bör inte gälla för räkenskapsår som har inletts när lagen träder i kraft. Företagen bör känna till vilka regler som ska tillämpas när de, inför ett nytt räkenskapsår, överväger hur arbetet med redovisning och revision ska läggas upp. Avsikten är inte att utrymmet för kombiuppdrag ska ändras med de nya reglerna. Eftersom reglerna får en ny konstruktion bör dock de nya reglerna inte ges genomslag mitt i ett räkenskapsår. Bestämmelserna i sin nya lydelse bör i stället tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter ikraftträdandet. För företag med kalenderår som räkenskapsår bör de nya reglerna därmed tillämpas första gången för räkenskapsåret 2025. För företag med brutet räkenskapsår bör de tillämpas första gången för det räkenskapsår som börjar efter den 30 juni 2024.

Vad gäller reglerna om bevarande av räkenskapsinformation kan det konstateras att om räkenskapsinformation redan har överförts vid ikraftträdandet så behöver originalen inte bevaras, förutsatt att överföringen har skett i enlighet med det föreslagna kravet för att räkenskapsinformationen i sin ursprungliga form inte ska behöva bevaras.

Även om det är ovanligt kan det förekomma att räkenskapsinformation bevaras i mikroskrift idag. För att ett företag som bevarar räkenskapsinformation i mikroskrift inte ska tvingas att överföra informationen bör det införas övergångsbestämmelser som innebär att informationen även fortsatt kan bevaras i mikroskrift. För stiftelser som inte är bokföringskyldiga enligt bokföringslagen bör det införas en övergångsbestämmelse

som innebär att kravet på att bevara mikroskrift som vid ikraftträdandet används för att bevara räkenskapsinformation kvarstår.

7 Konsekvenser

7.1 Ändringarna i reglerna om bevarande av räkenskapsinformation

Regeringens bedömning: Avskaffandet av kravet på att räkenskapsinformation ska bevaras i den ursprungliga formen bedöms medföra stora ekonomiska och tidsmässiga besparingar för företagen. Även för kommuner och regioner bedöms det innebära sådana besparingar. Förslagen bedöms inte påverka möjligheterna till tillsyn, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete. Förslagen innebär ett visst behov av översyn av Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledningar. Kostnaderna för detta kan hanteras inom befintliga ramar. Förslagen kan ha vissa positiva konsekvenser för miljön.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter. Som framgår av avsnitt 4.1 framför emellertid bl.a. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* synpunkter som även har betydelse för förslagets konsekvenser.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för företagen

Förslaget om avskaffande av kravet på bevarande av räkenskapsinformation i den ursprungliga formen innebär administrativa och ekonomiska lättnader för alla som är bokföringsskyldiga. För det stora antal bokföringsskyldiga som med nuvarande regler måste spara en stor mängd pappersoriginal innebär förslaget en väsentlig lättnad. Pappersmaterialet behöver bara bevaras till dess att det har digitaliserats.

Enligt den undersökning som genomförts i utredningen uppgår de beräknade förenklingsvinsterna till 3,9 miljarder kronor per år. Beräkningen är baserad på bokföringsskyldiga företag vars årsomsättning överstiger 400 000 kronor. I denna kategori ingick 435 338 företag år 2020. Det verkliga antalet bokföringsskyldiga är väsentligt fler. Även för de företag som vill bevara all räkenskapsinformation i pappersform innebär förslaget en lättnad, eftersom de inte behöver utveckla och bibehålla system för att bevara ursprungligen elektroniskt räkenskapsmaterial i elektronisk form. Förslaget innebär alltså stora lättnader för många företag.

En konsekvens av de ändringar som föreslås är att räkenskapsinformation inte längre kommer kunna bevaras i mikroskrift. Med hänsyn till den begränsade användningen av mikroskrift kommer det emellertid inte innebära någon ökad börda för företagen.

Förslaget om att företag med separata bokföringar för olika verksamheter inte ska behöva arkivera all sin bokföring på samma plats innebär ett visst ökat handlingsutrymme för dessa företag och därmed en viss lättnad.

Förslagen bedöms inte ha några negativa konsekvenser för företagen.

Konsekvenser för det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet samt för bokföringens övriga intressenter

Avskaffande av kravet på bevarande av räkenskapsinformation i sin ursprungliga form kommer minska de brottsutredande myndigheternas tillgång till s.k. tilläggsinformation. Sådan information har emellertid begränsad betydelse i dag. Därtill kommer möjligheten att kontrollera överförd räkenskapsinformation mot originalhandlingar att minska. Kravet på säkerhet i företagens överföringar av räkenskapsinformation mellan olika material och format kommer emellertid även fortsättningsvis vara högt ställt. Kravet förtydligas också genom att dess närmare innebörd uttryckligen framgår av lagen, och konkretiseras. Sammantaget gör därför regeringen bedömningen att avskaffandet av bevarandekravet varken kommer leda till en försämring eller en förbättring av myndigheternas möjligheter till tillsyn, brottsbekämpning eller brottsförebyggande arbete. Detsamma gäller i fråga om andra intressenters tillgång till räkenskapsinformation samt om möjligheten att upprätthålla en hög revisionskvalitet. Förslaget kan inte heller väntas leda till ökad brottslighet.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Avskaffandet av kravet på bevarande av räkenskapsinformation i sin ursprungliga form kommer få positiva effekter även för kommuner och regioner. Lättnaderna kommer emellertid att vara något mer begränsade än för företagen eftersom kommuner och regioner redan i dag behandlar pappersfakturor i väsentligt mindre omfattning. Enligt lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling (e-fakturalagen) ska e-fakturor användas vid upphandlingar som påbörjas efter den 1 april 2019. Lagen innehåller emellertid en del undantag och vad gäller hantering av bl.a. reseräkningar och utlägg kommer även kommuner och regioner att gynnas av förslaget.

Konsekvenser för staten

Förslagen innebär ett visst behov av översyn av Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledningar. Kostnaderna för detta kan hanteras inom befintliga ramar.

Förslagen innebär inte några kostnader i övrigt för staten.

Konsekvenser för miljön

Den pappershantering som nuvarande regler om bevarande av ursprungligt räkenskapsmaterial ger upphov till kan antas leda till negativa effekter för miljön. I dag förekommer det att företag transporterar pappershandlingar fram och tillbaka över Sveriges gränser för skanning vid serviceställen i utlandet. När kravet på bevarande av det ursprungliga materialet avskaffas kan förekomsten av sådana transporter väntas minska vilket bör leda till positiva effekter för miljön.

Övriga konsekvenser

Förslagen påverkar inte jämställdheten mellan kvinnor och män och har inte några sociala konsekvenser. Förslagen kan inte heller antas få konsekvenser för integrationen eller det kommunala självstyret. De strider inte mot de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen.

Det informationsbehov som finns i anslutning till ikraftträdandet bedöms kunna uppfyllas av Bokföringsnämnden och berörda branschorganisationer.

7.2 Ändringarna i reglerna om revisorns oberoende vid kombiuppdrag

Regeringens bedömning: Moderniseringen av reglerna om revisorers oberoende vid kombiuppdrag bedöms ha vissa positiva konsekvenser i form av ökad effektivitet och minskade administrativa kostnader för mindre företag. Förslaget bedöms inte påverka revisorernas oberoende ställning till de företag som de granskar.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för företagen

Förslaget om modernisering av byråjävsreglerna innebär en förbättring för företagen. Den nuvarande regleringen av kombiuppdrag är inte anpassad till den tekniska utvecklingen vilket kan tvinga företag att välja mellan att anlita revisor och att använda de bästa tekniska lösningarna för sina bokföringssystem. Genom ändringen blir reglerna teknikneutrala och enklare att tillämpa.

Med hänsyn till detta kan en konsekvens av de föreslagna reglerna bli en ökning av antalet företag som väljer att anlita revisor trots att de inte är skyldiga att göra det. En sådan ökning kan förväntas bidra till att risken för felaktigheter i redovisningen minskar.

Förslaget bedöms inte leda till ökade administrativa kostnader för företag, revisorer eller redovisningskonsulter. Tvärtom bör möjligheten för företagen att använda sig av de effektivaste tekniska lösningarna öka och de administrativa kostnaderna därmed minska.

Eftersom kombiuppdrag endast är tillåtna när det gäller företag som är mindre och onoterade, och har särskild betydelse för de allra minsta företagen, så bör de föreslagna reglerna bidra till att dessa företags villkor förbättras i förhållande till större företags.

Konsekvenser för revisorers oberoende

Förslaget till modernisering av reglerna om revisorers oberoende vid kombiuppdrag innebär att kärnan i de nuvarande reglerna bevaras och påverkar inte de möjligheter till kombiuppdrag som finns i dag. Förslaget bedöms därför inte påverka revisorernas oberoende negativt. Eftersom de

nya reglerna utformas som ett tydligt undantag från huvudregeln om byråjäv blir de enklare att tillämpa vilket snarast bör bidra till ökad kontroll och säkerhet.

Övriga konsekvenser

Förslaget påverkar inte jämställdheten mellan kvinnor och män och har inte några sociala konsekvenser. Förslaget kan inte heller antas få konsekvenser för integrationen eller det kommunala självstyret. Det strider inte mot de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen.

Förslaget innebär inte några kostnader för staten.

Det informationsbehov som finns i anslutning till ikraftträdandet bedöms kunna uppfyllas av berörda branschorganisationer.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

3 kap. Bokföring och årsredovisning m.m.

Räkenskaper

2 § Stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) ska fortlöpande föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Det ska finnas verifikationer för in- och utbetalningar. En stiftelse som har sin förmögenhet gemensamt placerad med en annan stiftelses förmögenhet, får beträffande den gemensamt placerade förmögenheten ha räkenskaper som är gemensamma med den andra stiftelsen.

Räkenskaperna ska avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår. Av sammanställningen ska framgå tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även anges värdet av stiftelsens tillgångar vid räkenskapsårets slut.

En kopia av sammanställningen ska efter föreläggande av tillsynsmyndigheten ges in dit. Ett föreläggande ska utfärdas när någon begär det.

Ett föreläggande får förenas med vite. En fråga om att döma ut vite prövas av tillsynsmyndigheten.

I paragrafen behandlas skyldigheten för stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen att föra räkenskaper och avsluta räkenskaperna med en sammanställning för varje räkenskapsår.

Det hittillsvarande tredje stycket flyttas till den nya 3 §. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

3 § *De pappershandlingar och elektroniska handlingar som används av stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ett ordnat skick och på ett betryggande och överskådligt sätt.*

I paragrafen, som är ny, behandlas skyldigheten för stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen att bevara räkenskapsinformation. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Bestämmelserna motsvarar hittillsvarande 2 § tredje stycket. I bestämmelserna ersätts ordet dokument med pappershandlingar, mikroskrift tas bort och uttrycket maskinläsbara medier ersätts med elektroniska handlingar. Ändringarna motsvarar ändringarna i 7 kap. 1 § bokföringslagen, se kommentaren till den paragrafen.

4 kap. Revision

6 § *En person får inte vara revisor om han eller hon*

1. är stiftelsens stiftare eller förvaltare,
2. ensam eller tillsammans med andra företräder stiftelsen enligt 2 kap. 16 eller 23 § eller företräder förvaltaren eller, om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget,
3. ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller, om dotterföretaget är ett handelsbolag, är bolagsman i företaget,
4. biträder *stiftelsen* vid *bokföringen*, förandet av räkenskaper eller *förmögenhetsförvaltningen* eller vid stiftelsens kontroll däröver,
5. är anställd hos eller på annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till stiftelsen eller till förvaltaren eller till någon annan som avses i 1–4,
6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *bokföringen*, förandet av räkenskaper eller *förmögenhetsförvaltningen* eller vid stiftelsens kontroll däröver,
7. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1–4,
8. är *besvägrad med en person som avses i 1–4 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller*
9. står i *skuld* till stiftelsen eller förvaltaren eller till ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller har *skyldigheter* för vilka stiftelsen, förvaltaren eller dotterföretag till stiftelsen eller förvaltaren har ställt säkerhet.

För andra stiftelser än sådana som avses i 4 § andra eller tredje stycket gäller, trots första stycket 6, att en person som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid bokföringen eller förandet av räkenskaper eller vid stiftelsens kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av stiftelsens interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i en moderstiftelse får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

En revisor får vid revisionen inte anlita någon som enligt första–tredje styckena inte får vara revisor. Har stiftelsen, stiftaren, förvaltaren eller ett dotterföretag någon anställd med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen ha hand om intern revision eller granskning av liknande slag, får revisorn dock anlita en sådan anställd i den utsträckning som det är förenligt med god revisionssed.

Paragrafen innehåller jävsbestämmelser för revisorer i stiftelser. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 17 § revisionslagen (1999:1079), se kommentaren till den paragrafen. Undantaget i andra stycket gäller för andra stiftelser än sådana som avses i 4 § andra eller tredje stycket. För att undantaget ska vara tillämpligt får alltså stiftelsen eller, när det gäller en

moderstiftelse, den koncern som moderstiftelsen ingår i inte vara av sådan storleksordning att de gränsvärden som anges i de styckena överstigs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Bestämmelserna i 4 kap. 6 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.
3. För mikroskrift som vid ikraftträdandet används för att bevara räkenskapsinformation gäller 3 kap. 2 § i den äldre lydelsen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2024.

Enligt *andra punkten* ska de nya bestämmelserna om revisorsjäva tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2024.

Övergångsbestämmelsen i *tredje punkten* innebär ett fortsatt krav på bevarande av mikroskrift som vid ikraftträdandet används för bevarande av räkenskapsinformation av en stiftelse som inte är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1079).

8.2 Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

4 kap. Bokföringsskyldighetens innebörd

Allmänt om vad bokföringsskyldigheten innebär

1 § Ett företag ska

1. löpande bokföra alla affärshändelser enligt 5 kap. 1–5 §§,
2. se till att det finns verifikationer enligt 5 kap. 6–9 §§ för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik enligt 5 kap. 11 §,
3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 7 kap. 1 § 1,
4. upprätta en balansräkning enligt 3 §, och
5. avsluta den löpande bokföringen enligt 6 kap.

Paragrafen innehåller en sammanfattning av de krav som ställs upp i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *tredje punkten* tas hänvisningen till 7 kap. 1 § 2 bort, som en följd av ändringarna i den paragrafen.

Bokföring för flera verksamheter

4 § Om ett företag bedriver flera verksamheter, ska det ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter.

Trots första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. *Ett företag* som avses i 6 kap. 1 § ska i så fall löpande bevara uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på ett sätt som möjliggör en överblick av den samlade verksamhetens ställning och resultat. Om företaget bedriver verksamhet på egen hand, ska uppgifterna bevaras i anslutning till bokföringen för en sådan verksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller i fråga om bokföring när ett företag bedriver flera verksamheter. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Andra stycket ändras så att det anges att företag som avses i 6 kap. 1 §, dvs. företag som ska upprätta årsredovisning, och som har separata bokföringar för olika verksamheter ska bevara uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på ett sätt som möjliggör en överblick över den samlade verksamhetens ställning och resultat. Ändringen innebär att uppgifterna inte längre behöver bevaras på samma fysiska plats, förutsatt att den samlade verksamheten ändå kan överblickas. Det kan t.ex. åstadkommas genom att alla uppgifter finns tillgängliga elektroniskt.

7 kap. Arkivering av räkenskapsinformation m.m

Former för bevarande

1 § Räkenskapsinformation ska bevaras i

1. vanlig läsbar form (*pappershandling*), eller
2. en annan form som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (*elektronisk handling*) och som kan tas fram i en *pappershandling genom en omedelbar utskrift*.

Pappershandlingar med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan eller som företaget självt har upprättat ska bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av företaget.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan eller som företaget självt har upprättat ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom till företaget respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilken form räkenskapsinformation ska bevaras. Övervägandena finns i avsnitt 4.1 och 4.2.

I *första stycket första punkten* ersätts ordet dokument med pappershandling. Definitionen ändras inte.

Den hittillsvarande andra punkten stryks. Ändringen innebär att räkenskapsinformation inte längre får bevaras i mikroskrift.

I den nya *andra punkten*, hittillsvarande tredje punkten, ersätts uttrycket maskinläsbart medium med elektronisk handling. Definitionen ändras inte.

I *andra stycket* ersätts, som en följd av ändringarna i första stycket, ordet dokument med pappershandlingar. Stycket ändras också så att det enbart reglerar bevarande av räkenskapsinformation på papper. Mikroskrift tas bort ur lagstiftningen och elektroniskt bevarad räkenskapsinformation regleras i det nya tredje stycket.

I det nya *tredje stycket* anges att elektroniska handlingar ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom in till eller upprättades av företaget. Ändringen innebär att det inte längre krävs att företaget bevarar ett visst fysiskt föremål, t.ex. optisk skiva, som innehåller den elektroniska räkenskapsinformationen, även om räkenskapsinformationen ursprungligen var knuten till en sådan. Företaget kan fritt flytta elektroniska handlingar mellan hårddiskar och andra fysiska lagringsmedia förutsatt att övriga krav enligt lagen är uppfyllda.

Om räkenskapsinformationen överförs till en annan bevarandeform i enlighet med 6 § får den tidigare formen för bevarande förstöras.

Tid och plats för förvaring

2 § *De pappershandlingar och elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades (*bevarandetid*). De ska förvaras i Sverige, i *ett* ordnat skick och på *ett* betryggande och överskådligt sätt.

Den utrustning och de system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *en pappershandling* ska hållas tillgängliga i Sverige under hela *bevarandetiden*.

Paragrafen reglerar tiden och platsen för bevarande av räkenskapsinformation. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts ordet dokument med pappershandlingar, mikroskrift tas bort och uttrycket maskinläsbara medier ersätts med elektroniska handlingar. Ändringarna är en följd av ändringarna i 1 §, se kommentaren till den paragrafen. I stycket införs också benämningen bevarandetid för den tid som räkenskapsinformation ska bevaras.

I *andra stycket* ersätts ordet maskinutrustning med ordet utrustning. Hänvisningen till den tid som anges i första stycket ersätts, som en följd av ändringen där, med en hänvisning till bevarandetiden.

Tillfällig förvaring av verifikation utomlands

3 § Om det finns särskilda skäl och är förenligt med god redovisningssed, får *en pappershandling* som innefattar en verifikation, trots 2 §, tillfälligt förvaras utomlands.

Paragrafen reglerar möjligheten att tillfälligt förvara pappershandlingar som innefattar en verifikation utomlands. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I paragrafen ersätts ordet dokument med pappershandling. Ändringen är en följd av ändringen i 1 §.

Utomlands placerad utrustning m.m.

3 a § Trots 2 § får ett företag förvara *elektroniska handlingar* och hålla *utrustningen* och *systemen* tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

1. platsen för förvaring och varje ändring av denna plats anmäls till Skatteverket eller, när det gäller företag som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,

2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under *bevarandetiden*, och

3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i *en pappershandling*.

Första stycket gäller också förvaring i ett land utanför Europeiska unionen med vilket det finns rättsliga instrument om ömsesidigt bistånd med en räckvidd som är likartad med de som föreskrivs i

- rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder, i den ursprungliga lydelsen,
- rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG, i lydelsen enligt rådets direktiv 2014/107/EU, och
- rådets förordning (EU) nr 904/2010 av den 7 oktober 2010 om administrativt samarbete och kampen mot mervärdesskattebedrägeri, i lydelsen enligt rådets förordning (EU) nr 517/2013.

I paragrafen anges förutsättningarna för att förvara bl.a. elektronisk räkenskapsinformation i utlandet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts uttrycken maskinläsbara medier och maskinutrustning med elektroniska handlingar och utrustning. Ändringarna är en följd av ändringarna i 1 och 2 §§.

4 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar *elektroniska handlingar* utomlands även om förutsättningarna enligt 3 a § inte är uppfyllda. I sådana fall får *den utrustning* och *de system* som avses i 2 § andra stycket hållas tillgängliga i samma land. Tillståndet får förenas med villkor och begränsas till viss tid.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Enligt paragrafen får Skatteverket eller Finansinspektionen ge tillstånd att förvara elektronisk räkenskapsinformation utomlands. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första stycket* ersätts uttrycken maskinläsbara medier och maskinutrustning med elektroniska handlingar och utrustning. Ändringarna är en följd av ändringarna i 1 och 2 §§.

Förvaring av handlingar, utrustning och system som hör till en verksamhet utomlands

5 § Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte *pappershandlingar*, *elektroniska handlingar*, utrustning och system som avser verksamhet som företaget bedriver genom ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning, om företaget är bokföringsskyldigt i det andra landet.

Paragrafen innehåller ett undantag från kravet på förvaring av handlingar med räkenskapsinformation i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I paragrafen ersätts ordet dokument med pappershandlingar, mikroskrift tas bort och uttrycket maskinläsbara medier ersätts med elektroniska handlingar. Ändringarna är en följd av ändringarna i 1 §.

Överföring av räkenskapsinformation

6 § Ett företag får förstöra *pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation*, om räkenskapsinformationen överförs till *en annan pappershandling eller elektronisk handling*. *Handlingarna får dock endast förstöras om överföringen med hänsyn till tekniska metoder, organisatoriska åtgärder och övriga omständigheter inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.*

Paragrafen behandlar möjligheten att förstöra pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation efter att en överföring av informationen har skett. Övervägandena finns i avsnitt 4.1 och 4.2.

Enligt 2 § ska pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Enligt förevarande paragraf får sådana handlingar dock förstöras innan dess för det fall räkenskapsinformationen överförs till en annan pappershandling eller en annan elektronisk handling. Paragrafen reglerar endast möjligheten att förstöra handlingar som har använts för att bevara räkenskapsinformation efter en överföring av informationen. Övriga krav i lagen, så som kravet i 2 § på varaktig och betryggande förvaring, måste uppfyllas även efter överföringen. Räkenskapsinformationen som sådan ska alltid bevaras under hela bevarandetiden. Lagens bevarandekrav tillämpas efter överföringen på den handling som räkenskapsinformationen har överförs till.

Paragrafen ändras på så sätt att det hittillsvarande kravet på att handlingar med räkenskapsinformation som ett företag har tagit emot eller upprättat självt ska bevaras under viss tid tas bort. I stället gäller att en handling med räkenskapsinformation alltid får förstöras om räkenskapsinformationen har förts över till en ny handling och överföringen uppfyller de krav som uppställs i paragrafen. Till exempel får papperskvitton som ett företag har fått in från någon annan eller upprättat självt förstöras om de har digitaliserats.

Paragrafen ändras vidare så att det anges att pappershandlingar och elektroniska handlingar med räkenskapsinformation får förstöras, i stället för som tidigare att materialet för bevarande får förstöras. Pappershandlingar förstörs genom att den fysiska informationsbäraren, dvs. materialet, förstörs. En elektronisk handling förstörs i stället genom att informationsinnehållet raderas eller görs permanent oläsligt.

Paragrafen ändras också så att den omfattar alla överföringar av information mellan handlingar, och inte bara överföringar mellan olika material. För räkenskapsinformation som är knuten till en pappershandling kan en överföring ske genom att informationen flyttas till en annan pappershandling, eller genom att den digitaliseras i en elektronisk handling. Räkenskapsinformation i en elektronisk handling kan överföras genom att den skrivs ut på papper. Också om det sker ändringar av informationen i en elektronisk handling skapas det en ny elektronisk handling, och det är fråga om en överföring i enlighet med paragrafen. Om en elektronisk handling flyttas till en annan fysisk bärare av den elektroniska informationen, t.ex. en annan hårddisk, är det dock alltjämt fråga om samma elektroniska handling och inte en ny elektronisk handling. Någon överföring sker alltså inte i ett sådant fall.

Förstöring får enligt den föreslagna lydelsen ske endast under förutsättning att överföringen inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner. Detta utgör endast ett förtydligande i förhållande till det hittillsvarande kravet på betryggande överföring, och innebär ingen ändring av kravet på överföringen.

I paragrafen anges också vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om en överföring innebär risk för ändring eller förlust av

räkenskapsinformation. Bedömningen ska göras med hänsyn till bl.a. tekniska metoder och organisatoriska åtgärder. Jämfört med den hittillsvarande lydelsen tydliggörs det att det företag vars räkenskapsinformation det gäller ansvarar för att såväl de tekniska lösningarna för överföringarna som organisationen kring överföringarna utformas på ett sådant sätt att det inte föreligger risk för att räkenskapsinformationen ändras eller går förlorad. Det kan handla om säkerhet och kontrollfunktioner i den programvara och den utrustning som används för överföringar, rutiner och instruktioner för överföringarna eller kontrollfunktioner. Om arbetet med överföringar är utlagt på en extern aktör, såsom en inskanningscentral, måste företaget försäkra sig om att de överföringar som görs för företagets räkning genomförs i enlighet med bestämmelsen. Hur ett företag bör organisera och genomföra överföringar av räkenskapsinformation får bedömas från fall till fall och kan antas variera beroende på exempelvis verksamhetens storlek och komplexitet.

Av 4 kap. 2 § följer att överföringen, i likhet med vad som även i övrigt gäller vid uppfyllande av bokföringsskyldigheten, ska ske i enlighet med god redovisningssed.

Av 5 kap. 11 § följer att ett företag, om det behövs för att ge överblick över systemet, ska upprätta systemdokumentation med beskrivningar av de tekniska metoder och organisatoriska åtgärder m.m. som har införts för att överföringar ska kunna genomföras utan risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

Vid överföring av fakturor måste även bestämmelserna i 17 kap. 30 § mervärdesskattelagen (2023:200) beaktas. Enligt de bestämmelserna ska den som ansvarar för att bevara en faktura, från tidpunkten för utfärdandet av fakturan och under hela lagringstiden, säkerställa ursprungets äkthet och innehållets integritet samt att uppgifterna i fakturan är läsbara.

Även annan lagstiftning, som t.ex. tullagstiftningen, kan innehålla krav på att visst material ska bevaras i original även om det inte krävs enligt reglerna i bokföringslagen.

Tillstånd att förstöra räkenskapsinformation

7 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i *enskilda* fall tillåta att *pappershandlingar* och *elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av *bevarandetiden*.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får *pappershandlingar* och *elektroniska handlingar* som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstöras förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. *Handlingarna* får dock *förstöras* om informationen bevaras på annat sätt.

Enligt paragrafen får Skatteverket eller Finansinspektionen ge tillstånd att förstöra räkenskapsinformation före utgången av bevarandetiden. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *första* och *tredje styckena* ersätts ordet dokument med pappershandlingar, mikroskrift tas bort och uttrycket maskinläsbara medier ersätts med elektroniska handlingar. I första stycket ersätts också hänvisningen till 2 §

med en hänvisning till bevarandetiden. Ändringarna är en följd av ändringarna i 1 och 2 §§.

Ett fysiskt lagringsmedium på vilket elektroniska handlingar finns lagrade omfattas inte av kravet på bevarande. Ett företag behöver alltså inte tillstånd enligt denna paragraf för att förstöra det fysiska lagringsmediet för en elektronisk handling.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift får fortsatt bevaras i den formen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2024. För det fall räkenskapsinformation redan har överförts vid ikraftträdandet så behöver originalen inte bevaras, förutsatt att överföringen har skett i enlighet med det i 7 kap. 6 § föreslagna kravet för att räkenskapsinformationen i sin ursprungliga form inte ska behöva bevaras.

Övergångsbestämmelsen i *andra punkten* innebär att mikroskrift som vid ikraftträdandet används för bevarande av räkenskapsinformation får användas fortsatt, och under hela bevarandetiden, för bevarande av informationen.

8.3 Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Jäv

17 § *En person får inte vara revisor om han eller hon*

1. är ägare till eller delägare i företaget eller ett annat företag i samma koncern,
2. ingår i företagsledningen för företaget eller dess dotterföretag eller biträder företaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller vid företagets kontroll däröver,
3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till företaget eller någon som avses i 1 eller 2,
4. är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller vid företagets kontroll däröver,
5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1 eller 2,
6. är besvägrad med en person som avses i 1 eller 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
7. står i skuld till företaget eller ett annat företag i samma koncern eller har en skyldighet som ett sådant företag har ställt säkerhet för.

För andra företag än sådana som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid bokföringen eller vid företagets kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av företagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i ett moderföretag får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

Paragrafen innehåller jävsbestämmelser för revisorer. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Reglerna om så kallat byråjäv i första stycket fjärde punkten och andra stycket får en ny konstruktion. Ändringarna innebär dock inte någon förändring i sak.

Det införs en ny huvudregel för byråjäv i *första stycket fjärde punkten*. Enligt den får en person som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder ett företag vid bokföringen eller medelsförvaltningen eller företagets kontroll däröver inte vara revisor för företaget. Med bokföring avses fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078).

Den hittillsvarande femte punkten delas upp i två punkter, *femte och sjätte punkterna*. Det innebär ingen ändring i sak.

För mindre företag införs i *andra stycket* ett undantag från huvudregeln. Det innebär att en person under vissa förutsättningar får vara revisor för ett sådant företag trots att denne är verksam i samma rörelse som någon som yrkesmässigt biträder företaget vid bokföringen eller företagets kontroll över bokföringen.

För att undantaget ska vara tillämpligt krävs för det första att företaget inte är ett sådant företag som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor. Företaget, eller om det är fråga om ett moderföretag, den koncern som moderföretaget ingår i får alltså inte vara av sådan storleksordning att de gränsvärden som anges i 6 kap. 1 § första stycket 6 eller 7 bokföringslagen överstigs (jfr. hänvisningen i 12 § tredje stycket denna lag).

För det andra krävs att biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av företagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller att biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen. Att det ska vara fråga om biträde innebär att uppdraget inte kan innefatta beslut som det ankommer på verkställande direktör eller styrelse att fatta. Att uppgifterna inte ska utgöra en del av företagets interna kontroll innebär t.ex. att attestering inte får utföras av den som arbetar i samma rörelse som revisorn. Uppgifter där utrymmet för bedömningar är begränsat är uppgifter som är vanligt förekommande vid bokföringen i företaget och som regelmässigt utförs på ett visst sätt. Det kan t.ex. handla om kontoklassificeringar av återkommande affärshändelser där bedömningen framstår som självklar eller följer av en klar och entydig konteringsinstruktion som beslutats av företaget. Bestämmelsen är teknikneutral. Hur bokföringssystemet är konstruerat eller hur bokföringen i övrigt är organiserad saknar betydelse så länge det inte påverkar utrymmet för bedömningar eller behovet av intern kontroll. Sådant biträde som avser avslutandet av den löpande bokföringen omfattas alltid av undantaget i andra stycket. Hur den löpande bokföringen avslutas framgår av 6 kap. bokföringslagen.

Biträde som håller sig inom ramen för det som anges i andra stycket bör normalt inte utgöra ett hot mot revisorns självständighet vid tillämpningen av 21 a § första stycket 1 b revisorslagen (2001:883). En revisor ska emellertid alltid pröva sitt oberoende enligt den paragrafen. En tillämpning av undantaget i andra stycket utesluter inte att det i ett enskilt fall kan finnas andra omständigheter som innebär att revisorn måste avböja eller avsäga sig revisionsuppdraget. Uppdraget kan t.ex. vara så omfattande i

förhållande till revisionsföretagets övriga uppdrag att det utgör ett sådant ekonomiskt intresse som avses i 21 a § första stycket 1 a revisorslagen.

Revisorn måste även beakta övriga bestämmelser i revisorslagen. Bland annat ska revisionsverksamheten organiseras så att revisorns opartiskhet, självständighet och objektivitet säkerställs (20 § revisorslagen).

Revisorn måste också följa övriga jävsbestämmelser i förevarande lag. Revisorn får t.ex. inte vara anställd hos, eller på annat sätt ha en underordnad eller beroende ställning till, den på revisionsföretaget som yrkesmässigt biträder det granskade företaget med bokföringen (första stycket 3). Revisorn får inte heller anlita en sådan person vid revisionen (18 §).

Undantaget i andra stycket omfattar bara biträde vid bokföringen och företagets kontroll däröver, inte vid medelsförvaltningen eller företagets kontroll över den. Den som är verksam i samma rörelse som den som lämnar sådant biträde till ett företag får inte i något fall utses till revisor för företaget. Det följer av huvudregeln i första stycket 4.

8.4 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

9 kap. Revision

Jäv

17 § *En person får inte vara revisor om han eller hon*

1. äger aktie i bolaget eller ett annat bolag i samma koncern,
2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder *bolaget* vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller vid bolagets kontroll däröver,
3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,
4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller *vid* bolagets kontroll däröver,
5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,
6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
7. står i *skuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *skyldighet* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

För andra aktiebolag än sådana som avses i 13 eller 14 § gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller vid bolagets kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av bolagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i ett moderbolag får inte heller vara revisor i dess dotterbolag.

Paragrafen innehåller jävsbestämmelser för revisorer i aktiebolag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 17 § revisionslagen (1999:1079), se kommentaren till den paragrafen. Undantaget i andra stycket gäller för andra aktiebolag än sådana som avses i 13 eller 14 §. För att undantaget

ska vara tillämpligt får alltså bolagets aktier och vissa andra finansiella instrument inte vara noterade. Bolaget eller, när det gäller ett moderbolag, den koncern som moderbolaget ingår i får inte heller vara av sådan storleksordning att de gränsvärden som anges i de paragraferna överstigs.

10 kap. Allmän och särskild granskning

Allmän granskning

Jäv

10 § *En person får inte vara lekmannarevisor om han eller hon*

1. äger aktie i bolaget eller ett annat bolag i samma koncern,
2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder *bolaget vid bokföringen eller medelsförvaltningen* eller vid bolagets kontroll däröver,
3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,
4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller medelsförvaltningen eller *vid* bolagets kontroll däröver,
5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,
6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
7. står i *skuld* till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en *skyldighet* som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

För andra aktiebolag än sådana som avses i 9 kap. 13 eller 14 § gäller, trots första stycket 4, att en person som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid bokföringen eller vid bolagets kontroll däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av bolagets interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara lekmannarevisor i ett moderbolag får inte heller vara lekmannarevisor i dess dotterbolag.

Paragrafen innehåller jävsbestämmelser för lekmannarevisorer i aktiebolag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 17 § revisionslagen (1999:1079) och 9 kap. 17 § denna lag, se kommentarerna till de paragraferna.

Genom en hänvisning till förevarande paragraf i 24 § träffar ändringarna även särskilda granskare.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

3 kap. Bokföring och arkivering

Bevarande av räkenskapsinformation

12 § Räkenskapsinformation ska bevaras i

1. vanlig läsbar form (*pappershandling*), eller
2. en annan form som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (*elektronisk handling*) och som kan tas fram i en *pappershandling genom en omedelbar utskrift*.

Pappershandlingar med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan eller som kommunen eller regionen själv har upprättat ska bevaras i det skick materialet hade när det kom till kommunen eller regionen respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av kommunen eller regionen.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan eller som kommunen eller regionen själv har upprättat ska bevaras i det format och med det innehåll de hade när de kom till kommunen eller regionen respektive fick när räkenskapsinformationen sammanställdes av kommunen eller regionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilken form kommuner och regioner ska bevara räkenskapsinformation. Övervägandena finns i avsnitt 4.1, 4.2 och 4.4.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 7 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078), se kommentaren till den paragrafen.

Arkivering

13 § *De pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska minst bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret (bevarandetid). De ska både före och efter bokföringen förvaras ordnade och på ett betryggande och överskådligt sätt.*

Den utrustning och de system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i en pappershandling ska hållas tillgängliga under hela bevarandetiden.

Paragrafen reglerar tiden och platsen för bevarande av en kommuns eller en regions räkenskapsinformation. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 7 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078), se kommentaren till den paragrafen.

14 § *En kommun eller en region får förstöra pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation, om räkenskapsinformationen överförs till en annan pappershandling eller elektronisk handling. Handlingarna får dock endast förstöras om överföringen med hänsyn till tekniska metoder, organisatoriska åtgärder och övriga omständigheter inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.*

Paragrafen behandlar möjligheten för en kommun eller region att förstöra pappershandlingar eller elektroniska handlingar med räkenskapsinformation efter att en överföring av informationen har skett. Övervägandena finns i avsnitt 4.1, 4.2 och 4.4.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 7 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), se kommentaren till den paragrafen.

15 § *Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att pappershandlingar och elektroniska handlingar som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av bevarandetiden.*

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får kommunen eller regionen inte förstöra pappershandlingar eller elektroniska handlingar som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i

vissa finansiella förbindelser m.m. förrän tidigast fem år efter utgången av räkenskapsåret. *Handlingarna* får dock *förstöras* om informationen bevaras på annat sätt.

Enligt paragrafen får Skatteverket ge en kommun eller region tillstånd att förstöra räkenskapsinformation före utgången av bevarandetiden. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 7 kap. 7 § bokföringslagen (1999:1078), se kommentaren till den paragrafen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Räkenskapsinformation som vid ikraftträdandet bevaras i mikroskrift får fortsatt bevaras i den formen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2024. För det fall räkenskapsinformation redan har överförts vid ikraftträdandet så behöver originalen inte bevaras, förutsatt att överföringen har skett i enlighet med det i 3 kap. 14 § föreslagna kravet för att räkenskapsinformationen i sin ursprungliga form inte ska behöva bevaras.

Övergångsbestämmelsen i *andra punkten* innebär att mikroskrift som vid ikraftträdandet används för bevarande av räkenskapsinformation får användas fortsatt, och under hela bevarandetiden, för bevarande av informationen.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

8 kap. Revision

Jäv för en revisor

19 § En person får inte vara revisor om han eller hon

1. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder *föreningen* vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller vid föreningens kontroll *däröver*,

2. är anställd hos eller på något annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses i 1,

3. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *bokföringen* eller medelsförvaltningen eller vid föreningens kontroll *däröver*,

4. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1,

5. är besvägrad med en person som avses i 1 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. utöver det som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i skuld till denna eller något annat företag i samma koncern eller har en skyldighet som föreningen eller ett sådant företag har ställt säkerhet för.

För *andra* ekonomiska föreningar *än sådana* som avses i 14, 15 eller 53 § gäller, *trots* första stycket 3, att *en person* som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid bokföringen eller vid föreningens kontroll *däröver får vara revisor, om biträdet avser uppgifter som inte utgör en del av*

föreningens interna kontroll och där utrymmet för bedömningar är begränsat, eller om biträdet avser avslutandet av den löpande bokföringen.

En person som enligt första eller andra stycket inte får vara revisor i en moderförening får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

Paragrafen innehåller jävsbestämmelser för revisorer i ekonomiska föreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna motsvarar ändringarna i 17 § revisionslagen (1999:1079), se kommentaren till den paragrafen. Undantaget i andra stycket gäller för andra ekonomiska föreningar än sådana som avses i 14, 15 eller 53 §. För att undantaget ska vara tillämpligt får alltså föreningens överlåtbara värdepapper inte vara noterade. Föreningen eller, när det gäller en moderförening, den koncern som moderföreningen ingår i får inte heller vara av sådan storleksordning att de gränsvärden som anges i 14 eller 15 § överstigs.

Genom en hänvisning till förevarande paragraf i 9 kap. 4 § träffar ändringarna även särskilda granskare.

Sammanfattning av förslagen i del 2 och 3 i betänkandet Förenklingslag för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60)

Del 2 Modernisering av bokföringslagen

Enligt nuvarande bestämmelser är företagen skyldiga att bevara ursprungligt material med räkenskapsinformation även om räkenskapsinformationen har överförts till ett nytt material. Det är inte tillåtet att förstöra det ursprungliga materialet före det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Vi föreslår att detta förbud avskaffas.

Vi föreslår även att bestämmelsen om överföring av räkenskapsinformation ändras genom att kravet på överföring på ett betryggande sätt ersätts med ett krav på att överföringen endast ska få genomföras om den inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner. Ändringen är avsedd att vara ett förtydligande, snarare än en skärpning, av det nuvarande kravet.

Vi bedömer att avskaffandet av kravet på bevarande av material i ursprungligt skick får betydande positiva konsekvenser, framför allt eftersom avskaffandet innebär betydande administrativa och ekonomiska lättnader för samtliga bokföringsskyldiga. Enligt en särskild utredning om företagens arkiveringskostnader, som genomförts i samråd med vår utredning, uppgår de beräknade förenklingsvinsterna till 3,9 miljarder kronor per år. Av den totala kostnaden är cirka 30 procent hänförlig till företag med en årlig omsättning på 0,4 – 80 miljoner kronor. Vi bedömer samtidigt att avskaffandet av kravet på bevarande av ursprungligt material varken kommer leda till att myndigheternas möjligheter till tillsyn, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete försämras eller att brottsligheten ökar. Vi gör samma bedömning i fråga om andra intressenters tillgång till räkenskapsinformation samt om möjligheten att upprätthålla en hög revisionskvalitet.

Vi föreslår även att språket i 7 kap. bokföringslagen moderniseras, bland annat genom att termen *maskinläsbart medium* ersätts med *elektroniska handlingar* samt att begreppet *mikroskrift* utmönstras. Därtill föreslår vi en modernare och mer konsekvent reglering av former för bevarande innebärande att elektroniska handlingar ska bevaras med sitt ursprungliga informationsinnehåll och format.

Vidare föreslår vi en ändring i reglerna i 4 kap. 4 § bokföringslagen för företag som bedriver flera verksamheter och har skilda bokföringar för de olika verksamheterna. Sådana företag ska enligt vårt förslag inte vara skyldiga att löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på en gemensam plats. I stället ska sådana företag löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på ett sätt som möjliggör en överblick över den samlade verksamhetens ställning och resultat. Detta bedöms ge ett visst ökat handlingsutrymme för företagen.

Stiftelselagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning innehåller bestämmelser som bygger på eller motsvarar de bestämmelser i BFL som vi har föreslagit ska ändras. Vi förslår att dessa två lagar ska anpassas till ändringarna i bokföringslagen.

Vi har även övervägt ett avskaffande av bokföringslagens krav på förvaring av räkenskapsinformation i Sverige samt krav på anmälan respektive ansökan för förvaring av elektronisk räkenskapsinformation utomlands. Reglerna begränsar möjligheterna för leverantörer av bokföringsprogram och företag att utnyttja den globala marknaden för s.k. molntjänster. Vi konstaterar emellertid att de kontroll- och bevisintressen som bär upp reglerna fortfarande gör sig gällande. Myndigheternas möjligheter att säkra information som är lagrad på servrar utomlands begränsas av tvångsmedelsreglerna. Det förslag från Beslagsutredningen (SOU 2017:100) som skulle kunna förbättra de brottsutredande myndigheternas möjligheter bereds i skrivande stund inom Regeringskansliet. Vi har bedömt att de skäl som talar för att de aktuella kraven bör avskaffas, inte har sådan tyngd i förhållande till de motstående intressena, att kraven för närvarande bör avskaffas.

Vi föreslår att de lagändringar som föranleds av våra förslag ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Del 3 Tydligare regler för kombiuppdrag

Vi har haft i uppdrag att föreslå de förändringar som behövs för att skapa en så ändamålsenlig och tydlig avgränsning som möjligt för vad som bör vara tillåtet i fråga om s.k. kombiuppdrag. Ett sådant uppdrag innebär att någon som är verksam i samma revisionsföretag som den valda revisorn deltar i upprättandet av den bokföring som revisorn ska granska. Kombiuppdrag är sedan 2007 otillåtna för de största företagen och för de finansiella företagen. Utredningsuppdraget tar inte sikte på sådana företag. En utgångspunkt för uppdraget är vidare att revisorns oberoende ska säkerställas. Samtidigt ska nuvarande möjlighet att ta kombiuppdrag – i allt väsentligt – lämnas oförändrad.

Vi konstaterar att de regler om s.k. byråjäv i aktiebolagslagen och andra lagar, som reglerar när kombiuppdrag är tillåtet, är såväl otydliga som dåligt anpassade till den tekniska utvecklingen. En fråga har varit om det är tillräckligt att upphäva dessa byråjävsbestämmelser. Tillåtligheten av kombiuppdrag skulle då bedömas inom ramen för den s.k. analysmodellen i 21 a § revisorslagen.

Vi har bedömt att oberoendehot vid kombiuppdrag inte bör hanteras inom ramen för en oförändrad analysmodell. Vi anser därför att det inte räcker att upphäva de i utredningen aktuella byråjävsbestämmelserna för att lösa problemet med de nuvarande reglerna. Möjligheten till kombiuppdrag bör i stället även i fortsättningen i första hand regleras genom jävsregler i aktiebolagslagen och andra lagar.

Vi föreslår följande lösning. Huvudregeln enligt jävsbestämmelserna ska vara att den inte får vara revisor, som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder ett aktiebolag vid fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen.

Kombiuppdragen ska regleras genom att byråjävsbestämmelserna för mindre, onoterade bolag formuleras som ett uttryckligt undantag från huvudregeln.

Enligt den nya undantagsbestämmelsen ska det vara tillåtet för någon att vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder företaget vid fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen eller bolagets kontroll däröver, om biträdet avser rutinmässiga uppgifter eller avslutandet av den löpande bokföringen. Med *rutinmässiga uppgifter* avses uppgifter som är vanligt förekommande vid bokföringen i bolaget och som regelmässigt utförs på ett visst sätt. Bestämmelsen är avsedd att vara teknikneutral.

Vi föreslår att ett motsvarande undantag ska införas dels i aktiebolagslagen när det gäller lekmannarevisorer och särskilda granskare, dels i stiftelselagen, revisionslagen och lagen om ekonomiska föreningar.

Vi bedömer att våra föreslagna regler får i huvudsak positiva konsekvenser. Reglerna blir enklare att tillämpa, då de utformas som ett tydligt undantag. Den nuvarande regleringen av kombiuppdrag är inte anpassad till den tekniska utvecklingen, vilket kan tvinga vissa företag att välja mellan att anlita revisor och att använda de bästa tekniska lösningarna för sina bokföringssystem. Genom vårt förslag slipper företagen välja då reglerna blir teknikneutrala. Eventuellt kan detta leda till en ökning av antalet företag som väljer att anlita revisor vilket kan bidra till att risken för felaktigheter i redovisningen minskar. Företagens administrativa kostnader bedöms även minska snarare än öka till följd av förslaget. Eftersom möjligheten till kombiuppdrag har särskild betydelse för små företag kommer förslaget bidra till att förbättra de små företagens villkor i förhållande till större företags.

Vi föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022, och att bestämmelserna i den nya lydelsen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022.

Lagförslagen i betänkandet i nu aktuella delar

Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § och 4 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***3 kap.**2 §¹

Stiftelser som inte är bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (1999:1078) ska fortlöpande föra räkenskaper över belopp som har inbetalats till eller utbetalats av stiftelsen. Det ska finnas verifikationer för in- och utbetalningar. En stiftelse som har sin förmögenhet gemensamt placerad med en annan stiftelses förmögenhet, får beträffande den gemensamt placerade förmögenheten ha räkenskaper som är gemensamma med den andra stiftelsen.

Räkenskaperna ska avslutas med en sammanställning för varje räkenskapsår. Av sammanställningen ska framgå tillgångar och skulder vid räkenskapsårets början och slut samt inkomster och utgifter under räkenskapsåret. I sammanställningen ska även anges värdet av stiftelsens tillgångar vid räkenskapsårets slut.

Dokument, *mikroskrift* och *maskinläsbara medier* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Dokument och *elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Efter särskilt föreläggande av tillsynsmyndigheten ska en kopia av den sammanställning som anges i andra stycket ges in dit. Sådant föreläggande ska utfärdas när någon begär det. Beslut om föreläggande får förenas med vite. Fråga om utdömande av vite prövas av tillsynsmyndigheten.

4 kap.6 §²

Den får inte vara revisor som

1. är stiftelsens stiftare eller förvaltare,
2. ensam eller tillsammans med andra företräder stiftelsen enligt 2 kap. 16 eller 23 § eller företräder förvaltaren eller, om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget,

¹ Senaste lydelse 2010:1511.

² Senaste lydelse 2006:401.

3. ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller, om dotterföretaget är ett handelsbolag, är bolagsman i företaget,

4. biträder vid förandet av stiftelsens räkenskaper eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver,

5. är anställd hos eller på annat sätt intar en underordnad eller beroende ställning till stiftelsen eller till förvaltaren eller till någon annan som avses i 1–4,

6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *grundbokföringen* eller förandet av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver,

6. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078)* eller förandet av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning eller stiftelsens kontroll däröver,

7. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1–4 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

8. står i låneskuld till stiftelsen eller förvaltaren eller till ett dotterföretag till stiftelsen eller till förvaltaren eller har förpliktelser för vilka stiftelsen, förvaltaren eller dotterföretag till stiftelsen eller förvaltaren har ställt säkerhet.

I fråga om stiftelser som avses i 4 § andra eller tredje stycket gäller, *i stället för* bestämmelsen i första stycket 6, att den *inte* får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *bokföringen* eller förandet av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § *eller vid stiftelsens förmögenhetsförvaltning* eller stiftelsens kontroll däröver.

I fråga om *andra* stiftelser *än sådana* som avses i 4 § andra eller tredje stycket gäller, *trots* bestämmelsen i första stycket 6, att den får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder stiftelsen vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller förandet av räkenskaper enligt 3 kap. 2 § eller stiftelsens kontroll däröver, *om biträdet avser rutinmässiga uppgifter eller avslutandet av den löpande bokföringen eller räkenskaperna.*

I ett dotterföretag får inte den vara revisor som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i moderstiftelsen.

En revisor får vid revisionen inte anlita någon som enligt första-tredje styckena inte är behörig att vara revisor. Har stiftelsen, stiftaren, förvaltaren eller ett dotterföretag någon anställd i sin tjänst med uppgift att uteslutande eller huvudsakligen ha hand om intern revision eller granskning av liknande slag, får revisorn dock anlita en sådan anställd i den utsträckning som det är förenligt med god revisionssed.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
2. Bestämmelsen i 4 kap. 6 § i den nya lydelsen tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022.

Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 och 4 §§ och 7 kap. 1, 2 och 3 a–7 §§ bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

Ett företag *skall*

Ett företag *ska*

1. löpande bokföra alla affärshändelser enligt bestämmelserna i 5 kap. 1–5 §§,

2. se till att det finns verifikationer enligt 5 kap. 6–9 §§ för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik enligt 5 kap. 11 §,

3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 7 kap. 1 § 1 eller 2,*

3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *vanlig läsbar form,*

4. upprätta en balansräkning enligt 3 §, och

5. avsluta den löpande bokföringen enligt bestämmelserna i 6 kap.

4 §

Om ett företag bedriver flera verksamheter, *skall* det ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter.

Trots bestämmelsen i första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. Företag som avses i 6 kap. 1 § *skall* i så fall löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på *en gemensam plats*. Om företaget bedriver verksamhet på egen hand, *skall* arkiveringen ske i anslutning till bokföringen för en sådan verksamhet.

Om ett företag bedriver flera verksamheter, *ska* det ha en bokföring som omfattar samtliga verksamheter.

Trots bestämmelsen i första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. Företag som avses i 6 kap. 1 § *ska* i så fall löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på *ett sätt som möjliggör en överblick över den samlade verksamhetens ställning och resultat*. Om företaget bedriver verksamhet på egen hand, *ska* arkiveringen ske i anslutning till bokföringen för en sådan verksamhet.

¹ Senaste lydelse 2006:874.

7 kap.

1 §

Räkenskapsinformation *skall* bevaras i

1. vanlig läsbar form (dokument),
2. *mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel, eller*
3. *annan form som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel (maskinläsbart medium) och som genom omedelbar utskrift kan tas fram i sådan form som avses i 1 eller 2.*

Dokument, *mikroskrift och maskinläsbart medium* med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan *skall* bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget. Dokument, *mikroskrift och maskinläsbart medium* med räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat *skall* bevaras i det skick materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

Räkenskapsinformation *ska* bevaras i

1. vanlig läsbar form (dokument), *eller*
2. *en form som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (elektronisk handling) och som kan tas fram i vanlig läsbar form genom en omedelbar utskrift.*

Dokument med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan *ska* bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget. Dokument med räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat *ska* bevaras i det skick materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som företaget tagit emot från någon annan ska bevaras med det informationsinnehåll och i det format informationen hade när den kom till företaget. Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat ska bevaras med det informationsinnehåll och i det format informationen fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

2 §²

Dokument, *mikroskrift och maskinläsbara medier* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter

Dokument och *elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det

utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 1 § första stycket 1 eller 2* ska hållas tillgängliga i Sverige under hela *den tid som anges i första stycket*.

kalenderår då räkenskapsåret avslutades (*arkiveringstiden*). De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Utrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *vanlig läsbar* form ska hållas tillgängliga i Sverige under hela *arkiveringstiden*.

3 a §³

Trots bestämmelserna i 2 § får ett företag förvara *maskinläsbara medier* och hålla *maskinutrustning* och system tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

1. platsen för förvaring och varje ändring av denna plats anmäls till Skatteverket eller, när det gäller företag som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,

2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under arkiveringstiden, och

3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i *sådan form som avses i 1 § 1 eller 2*.

Trots bestämmelserna i 2 § får ett företag förvara *elektroniska handlingar* och hålla *utrustning* och system tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

1. platsen för förvaring och varje ändring av denna plats anmäls till Skatteverket eller, när det gäller företag som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,

2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under arkiveringstiden, och

3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i *vanlig läsbar* form.

Första stycket gäller också förvaring i ett land utanför Europeiska unionen med vilket det finns rättsliga instrument om ömsesidigt bistånd med en räckvidd som är likartad med de som föreskrivs i

– rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder, i den ursprungliga lydelsen,

– rådets direktiv 2011/16/EU av den 15 februari 2011 om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG, i lydelsen enligt rådets direktiv 2014/107/EU, och

– rådets förordning (EU) nr 904/2010 av den 7 oktober 2010 om administrativt samarbete och kampen mot mervärdesskattebedrägeri, i lydelsen enligt rådets förordning (EU) nr 517/2013.

4 §⁴

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar *maskinläsbara medier* utomlands även om förutsättningarna

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar *elektroniska handlingar* utomlands även om förutsättningarna

³ Senaste lydelse 2015:821.

⁴ Senaste lydelse 2003:1135.

enligt 3 a § inte föreligger. I sådana fall får *maskinutrustning* och system som avses i 2 § andra stycket hållas tillgängliga i samma land. Tillståndet får förenas med villkor och begränsas till viss tid.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

5 §⁵

Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte dokument, *mikroskrift*, *maskinläsbara medier*, utrustning och system som avser verksamhet som företaget bedriver genom ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning, om företaget är bokförings-skyldigt i det andra landet.

Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte dokument, *elektroniska handlingar*, utrustning och system som avser verksamhet som företaget bedriver genom ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning, om företaget är bokförings-skyldigt i det andra landet.

6 §⁶

Ett företag får förstöra *sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 1 §*, om räkenskapsinformationen på ett *betryggande sätt* överförs till något annat *sådant material*. Om materialet är *sådant som avses i 1 § andra stycket*, får det dock förstöras *först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades*.

Ett företag får, *trots 1 § andra och tredje stycket*, förstöra *dokument och elektroniska handlingar* med räkenskapsinformation, om räkenskapsinformationen överförs till något *dokument eller någon elektronisk handling*. Överföringen får *endast genomföras om den inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner*.

7 §⁷

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket för visst fall tillåta att dokument, *mikroskrift* och *maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation* förstörs före utgången av *den tid som anges i 2 §*.

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket för visst fall tillåta att dokument och *elektroniska handlingar med räkenskapsinformation* förstörs före utgången av *arkiveringstiden*.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får doku-

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får doku-

⁵ Senaste lydelse 2017:437.

⁶ Senaste lydelse 2010:1514.

⁷ Senaste lydelse 2005:591.

ment, *mikroskrift* och *maskinläsbara medier* som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstörs förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt.

ment och *elektroniska handlingar* som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstörs förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt.

Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 17 § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*17 §¹

Den får inte vara revisor som

1. är ägare till eller delägare i företaget eller annat företag i samma koncern,

2. ingår i företagsledningen för företaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *företagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller företagets kontroll däröver,

2. ingår i företagsledningen för företaget eller dess dotterföretag eller biträder *företaget* vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078)* eller *medelsförvaltningen* eller företagets kontroll däröver,

3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till företaget eller någon som avses under 1 eller 2,

4. är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller företagets kontroll däröver.

4. är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller medelsförvaltningen eller företagets kontroll däröver.

5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses under 1 eller 2 eller är besvägrad med en sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. står i låneskuld till företaget eller ett annat företag i samma koncern eller har en förpliktelse som ett sådant företag har ställt säkerhet för.

I fråga om företag som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor gäller, *i stället för* bestämmelsen i första stycket 4, att den *inte* får vara revisor som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller företagets kontroll däröver.

I fråga om *andra* företag *än sådana* som på grund av sin storlek ska ha minst en auktoriserad revisor gäller, *trots* bestämmelsen i första stycket 4, att den får vara revisor som är verksam i samma rörelse som den som yrkesmässigt biträder företaget vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller företagets kontroll däröver, *om biträdet avser rutinmässiga upp-*

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i ett moderföretag får inte vara revisor i dess dotterföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 17 § och 10 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

17 §¹

Den får inte vara revisor som

1. äger aktie i bolaget eller annat bolag i samma koncern,
2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *bolagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller bolagets kontroll däröver,
3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,
4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver,
5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,
6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
7. står i låneskuld till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en förpliktelse som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

I fråga om aktiebolag som avses i 13 eller 14 § gäller, *i stället för* bestämmelsen i första stycket 4, att den *inte* får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller bolagets kontroll däröver.

I fråga om *andra* aktiebolag *än sådana* som avses i 13 eller 14 § gäller, *trots* bestämmelsen i första stycket 4, att den får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller bolagets kontroll däröver, *om biträdet avser rutinmässiga uppgifter eller av-*

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i ett moderbolag får inte heller vara revisor i dess dotterbolag.

10 kap.

10 §²

Den får inte vara lekmannarevisor som

1. äger aktie i bolaget eller annat bolag i samma koncern,
2. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag eller biträder vid *bolagets bokföring* eller *medelsförvaltning* eller bolagets kontroll däröver,
3. är anställd hos eller på annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller någon som avses i 2,
4. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller bolagets kontroll däröver,
5. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 2,
6. är besvägrad med en person som avses i 2 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller
7. står i låneskuld till bolaget eller ett annat bolag i samma koncern eller har en förpliktelse som ett sådant bolag har ställt säkerhet för.

I fråga om aktiebolag som avses i 9 kap. 13 eller 14 § gäller, *i stället för* bestämmelsen i första stycket 4, att den *inte* får vara lekmannarevisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller bolagets kontroll däröver.

I fråga om *andra* aktiebolag *än sådana* som avses i 9 kap. 13 eller 14 § gäller, *trots* bestämmelsen i första stycket 4, att den får vara lekmannarevisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder bolaget vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller bolagets kontroll däröver *om biträdet avser rutinemässiga uppgifter eller avslutandet av den löpande bokföringen.*

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara lekmannarevisor i ett moderbolag får inte heller vara lekmannarevisor i dess dotterbolag.

² Senaste lydelse 2006:399.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 och 12–15 §§ lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

Bokföringsskyldigheten innefattar att

1. löpande bokföra alla ekonomiska händelser enligt bestämmelserna i 3 §,

2. se till att det finns verifikationer enligt 8 § för alla bokföringsposter samt systemdokumentation och behandlingshistorik enligt 11 §,

3. vid räkenskapsårets utgång avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning, och

4. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 12 § första stycket 1 eller 2.*

4. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *vanlig läsbar form.*

12 §¹

Räkenskapsinformation ska bevaras i

1. vanlig läsbar form (dokument),

2. mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel, eller

3. annan form som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med ett tekniskt hjälpmedel (maskinläsbart medium) och som genom omedelbar utskrift kan tas fram i sådan form som avses i 1 eller 2.

Dokument, *mikroskrift och maskinläsbart medium* med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan ska bevaras i det skick som materialet hade när det kom till kommunen eller regionen. Dokument, *mikroskrift och maskinläsbart medium* med räkenskapsinformation som kommuner eller

1. vanlig läsbar form (dokument),
eller

2. en form som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas (elektronisk handling) och som kan tas fram i vanlig läsbar form genom en omedelbar utskrift.

Dokument med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan ska bevaras i det skick som materialet hade när det kom till kommunen eller regionen. Dokument med räkenskapsinformation som kommuner eller regioner själva har upprättat ska bevaras i det skick som materialet fick när

¹ Senaste lydelse 2019:986.

regioner själva har upprättat ska bevaras i det skick som materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

räkenskapsinformationen sammanställdes.

Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som kommunen eller regionen har tagit emot från någon annan ska bevaras med det informationsinnehåll och i det format informationen hade när den kom till kommunen eller regionen. Elektroniska handlingar med räkenskapsinformation som kommuner eller regioner själva har upprättat ska bevaras med det informationsinnehåll och i det format informationen fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

13 §

Dokument, *mikroskrift* och *maskinläsbara medier* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska minst bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret. De ska både före och efter bokföringen förvaras ordnade och på ett betryggande och överskådligt sätt.

Dokument och *elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska minst bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av räkenskapsåret (*arkiveringstid*). De ska både före och efter bokföringen förvaras ordnade och på ett betryggande och överskådligt sätt.

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *den form som anges i 12 § första stycket 1 eller 2* ska hållas tillgängliga under hela *den tid som anges i första stycket*.

Utrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i *vanlig läsbar form* ska hållas tillgängliga under hela *arkiveringstiden*.

14 §²

En kommun eller en region får förstöra *sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 12 §*, om räkenskapsinformationen *på ett betryggande sätt* överförs till något annat *sådant material*. Om materialet är *sådant som avses i*

En kommun eller en region får, *trots 12 § andra och tredje stycket*, förstöra *dokument och elektroniska handlingar med räkenskapsinformation*, om räkenskapsinformationen överförs till något *dokument eller någon elektronisk handling*. *Överföringen får endast genom-*

12 § andra stycket, får det dock föras om den inte innebär risk för att räkenskapsinformationen förändras eller försvinner.

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att dokument, *mikroskrift* och *maskinläsbara medier* som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av *den tid som anges i 13 §*.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får kommunen eller regionen inte förstöra dokument, *mikroskrift* eller *maskinläsbara medier* som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. förrän tidigast fem år efter utgången av räkenskapsåret. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt.

15 §³

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket i enskilda fall tillåta att dokument och *elektroniska handlingar* som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av *arkiverings-tiden*.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får kommunen eller regionen inte förstöra dokument eller *elektroniska handlingar* som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. förrän tidigast fem år efter utgången av räkenskapsåret. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

³ Senaste lydelse 2019:986.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 19 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

19 §

En person får inte vara revisor om han eller hon

1. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder vid *föreningens bokföring* eller *medelsförvaltning* eller vid föreningens kontroll över *bokföringen* eller *medelsförvaltningen*,

2. är anställd hos eller på något annat sätt har en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses i 1,

3. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *grundbokföringen* eller medelsförvaltningen eller vid föreningens kontroll över *grundbokföringen* eller *medelsförvaltningen*,

4. är gift eller sambo med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till en person som avses i 1,

5. är besvägrad med en person som avses i 1 i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

6. utöver det som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i skuld till denna eller något annat företag i samma koncern eller har en skyldighet som föreningen eller ett sådant företag har ställt säkerhet för.

För ekonomiska föreningar som avses i 14, 15 eller 53 § gäller, *i stället för* första stycket 3, att den *inte* får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *bokföringen* eller *medelsförvaltningen* eller vid föreningens kontroll över *bokföringen* eller *medelsförvaltningen*.

1. är ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder *föreningen* vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078)* eller *medelsförvaltningen* eller vid föreningens kontroll *däröver*,

3. är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller medelsförvaltningen eller föreningens kontroll *däröver*,

För *andra* ekonomiska föreningar *än sådana* som avses i 14, 15 eller 53 § gäller, *trots* första stycket 3, att den får vara revisor som är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid *fullgörandet av bokföringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § bokföringslagen* eller föreningens kontroll *däröver*, *om biträdet avser rutinmässiga uppgifter eller av-*

Den som enligt första eller andra stycket inte är behörig att vara revisor i en moderförening får inte heller vara revisor i dess dotterföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2022.

Förteckning över remissinstanserna

Remissyttranden över betänkandet Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (SOU 2021:60) har lämnats av Advokatsamfundet, AKISA, Almega, Arbetsmiljöverket, Bokföringsnämnden, Bolagsverket, Boverket, Byggmaterialindustrierna, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Eksjö kommun, Elsäkerhetsverket, Energimarknadsinspektionen, Exakta Group AB, FAR, Fastighetsägarna, Finansinspektionen, Folkhälsomyndigheten, Föreningen SIE-Gruppen, Föreningen Stiftelser i samverkan, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Falun, Förvaltningsrätten i Göteborg, Göteborgs kommun, Göteborgs tingsrätt, Havs- och vattenmyndigheten, Hela Sverige ska leva, Inspektionen för vård och omsorg, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Jordbruksverket, Justitiekanslern, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads universitet (Handelshögskolan), Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Kommittén för teknologisk innovation & etik, Kommunala Alkoholhandläggares Förening, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten, Kungl. Tekniska högskolan, Kungsbacka kommun, Lantbrukarnas riksförbund, Lantmäteriet, Leksands kommun, Livsmedelsverket, Luleå tingsrätt, Lunds kommun, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Malmö kommun, Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt, Migrationsverket, Mjölby kommun, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Naturvårdsverket, Norsjö kommun, Näringslivets regelnämnd, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Ratio, Regelrådet, Region Halland, Revisorsinspektionen, Riksarkivet, Riksdagens ombudsmän, Riksidrottsförbundet, Rådet för finansiell rapportering, Rådet för kommunal redovisning, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Skolinspektionen, Småföretagarnas Riksförbund, Socialstyrelsen, Sparbankernas Riksförbund, Srf konsulterna, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Strålsäkerhetsmyndigheten, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Svensk försäkring, Svenska Arkivförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Fiskevattenägareförbund, Sveriges kommuner och regioner, Sveriges Åkeriföretag, Tillväxtverket, Trafikverket, Transportföretagen, Transportstyrelsen, Tullverket, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten), Vellingeblomman AB, Verket för innovationssystem, Visita, Volvo Group, Åklagarmyndigheten, och Örebro universitet (Nationalekonomiska institutionen).

Alvesta kommun, Arvika kommun, Askersunds kommun, Best Western Hotell Ett, Östersund, Borgholms kommun, Brandskyddsföreningen, Barnäsgruppen AB, Business Sweden, Byggföretagen, Centrum för rättvisa, Ekerö kommun, Ekonomibyran AB, Emab AB, Extrahuset AB, Falkenbergs kommun, Fanna – Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg, Finansbolagens Förening, Fiskevårdsförbundet, Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Friluftsförbundet, Före-

tagarförbundet, Handelsns Utredningsinstitut, Hemfint Kristianstad AB, Herrljunga kommun, Holfast AB, Hotell- och restaurangfacket, Husverket AB, Högskolan i Jönköping (Jönköping International Business School), Höganäs kommun, IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Incito Conference AB Skivarps Gästgivargård, Ingenjörsvetenskapsakademien, Innovationsföretagen, Institutet för Näringslivsforskning, Jabo Nordic AB, JM AB, Jokkmokks kommun, Jönköpings kommun, Landsorganisationen Sverige, Ludwig & Co AB, Morris Hotell Örebro, Mönsterås kommun, Naturskyddsföreningen, Naturturismföretagen, Näringslivets Transportråd, Olssons i Karlstad AB, Polhus AB, Progreto AB, Ramböll Sverige, Region Jönköpings län, Riksrevisionen, Sandvikens kommun, Sjöfartsverket, Skogsindustrierna, Solna kommun, Sportfiskarna, Stiftelsen Entreprenörskapsforum, Stockholms Handelskammare, Stockholms universitet (juridiska institutionen), Städtjänst Värmland, Surahammars kommun, Svensk Dagligvaruhandel, Svensk Turism AB, Svenska Bankföreningen, Svenska kommunalarbetsförbundet, Svenska Transportarbetareförbundet, Svenska Turistbussföretagen, Svenska Turistföreningen, Svenskt Friluftsliv, Svenskt Trä, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Lantbruksuniversitet, Teknikföretagen, Tjänstemännens centralorganisation, Tjörnarps Buss och Åkeri AB, Uppsala kommun, Vellinge kommun, Världsnaturfonden, Västra Götalandsregionen och Åre kommun har fått tillfälle att yttra sig men har avstått från att göra det.